

У ДЗЯДОЎ
ЗУБЫ НЕ БАЛЕПІ.
А Ў НАС?

5

СТРАЧАНАЕ,
ЯКОЕ...
НЕ СТРАЧАНА

8

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

17
ЧРВЕНЯ
2020 г.
СЕРАДА
№ 116 (29230)

«ГАЛОЎНАЕ — ЗАХАВАЦЬ СВАЮ ЗЯМЛЮ ДЛЯ СЯБЕ І ДЛЯ НАШЫХ ДЗЯЦЕЙ»

У Гродне Прэзідэнт расставіў прыярытэты дзяржаўнай палітыкі на бліжэйшую перспектыву

Учора Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка здзейсніў рабочую паездку ў Гродна, падчас якой сустрэўся з актывам вобласці і наведаў «Гродна Азот».

«У нас не перадвыбарчая нарада, сустрэча, сход, — сказаў ён у сваім выступленні ў гарыканкаме. — Проста сітуацыя ў краіне складаецца такім чынам, што яна мае патрэбу ў канкрэтным растлумачэнні, тлумачэнні перш за ўсё для актыву краіны». Раней аналагічная сустрэча адбылася ў Магілёве. Сутнасць учарашняй — «інфармацыя пра тое, што адбываецца ў нашай краіне, і адказы на самыя, можа быць, і непрыемныя пытанні, якія сёння існуюць».

Фота: БелТА

«БАГАЦЦЕ НЕ ПРыхОДЗІЦЬ ЗНЯНАЦКУ»

Наконт Гродна Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што тут даволі зручнае месца для жыцця. Парадак і чысціню ствараюць самі людзі, якія шчыра любяць свой край. Гэта можна назваць візітоўкай Гродзеншчыны і яе жыхароў. Разам з тым зразумела, што дабрабыту і дастатку можна дабіцца толькі сумленнай працай, і багацце не прыходзіць зняцак. У адваротным выпадку такое багацце не прынясе карысці ні чалавеку, ні дзяржаве.

Працягваючы тэму развіцця рэгіёна, Прэзідэнт падкрэсліў, што Гродзеншчына была і застаецца на лідзіруючых пазіцыях. «Асабліва гонар рэгіёна — сельская гаспадарка, — зазначыў кіраўнік дзяржавы. — Вобласць трымае займае першае месца ў краіне па тэмпах вытворчасці сельгаспрадукцыі, ураджайнасці збожжавых. Не падводзіць і прамысловасць — тут, нягледзячы на складаную сітуацыю з каранавірусам, удалося захаваць лятанія аб'ёмаў».

Аднак такая сітуацыя была не заўсёды. «Быў час, калі палова гродзенцаў ездзіла з баўламі ў Польшчу, а другая палова атрымлівала жабрацкую зарплату на паўразваленым прадпрыемствах. Але, на цяперашні момант, мы тады прынялі неабходныя меры і сёння можам ганарыцца дасягненнямі

Гродзеншчыны», — заўважыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што за 25 гадоў аб'ём прамысловай вытворчасці вырас у чатыры разы, экспарт тавараў — амаль у пяць разоў. За дзве апошнія пяцігодкі сярэдняя зарплата па вобласці павялічылася амаль удвая. У вобласці забяспечанасць жыллем адна з самых высокіх у краіне.

«З 1995 года каля 115 тысяч сем'яў (у тым ліку 10 тысяч шматдзетных) палепшылі свае жыллёвыя ўмовы», — падкрэсліў Прэзідэнт.

«ТРЭБА БУДАВАЦЬ ТОЕ, ШТО БУДЗЕ ПРЫНОСІЦЬ ПРЫБЫТАК»

Па словах Аляксандра Лукашэнка, за час незалежнасці ў рэгіёне рэалізаваны буйныя інвестыцыйныя праекты. У тым ліку ў сферы вытворчасці мінеральных угнаенняў, хімічнай, харчовай прамысловасці, дрэваапрацоўкі. Разам з тым па вобласці не ўсе прэзідэнцкія даручэнні выкананы. Прэзідэнт перакананы — трэба вызначыцца з асноўнымі аб'ектамі, якія будуць узводзіцца ў будучай пяцігодцы.

У краіне будуць удзяляць увагу развіццю значных рэгія-

нальных праектаў, падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. «У іх ліку інтэрнаты для студэнтаў, бальніца пад анкалагічны цэнтр, якая будзе сумесна з Кувейтам, дарожныя развязкі, каб ніхто не заязджаў транзітам у Гродна, а рухаліся вакол горада. У найбліжэйшы час мы гэтыя праекты рэалізуем», — сказаў ён.

Аляксандр Лукашэнка дадаў, што кіраўніцтва краіны заўсёды ідзе насустрач просьбам рэгіёнаў, калі трэба дзесяці даламачы, дадаць рэсурсаў, таму што ведае: «**кожны ўкладзеў рубель трапіць на добрую глебу**».

«Развіццё сеткі дарог, інфраструктурных праектаў, у тым ліку ў сацыяльнай сферы, падтрымка рэстаўрацыі і аднаўлення знакавых у сувесным маштабе культурных аб'ектаў — пра ўсё гэта вы добра ведаеце», — абзначыў прыярытэты Прэзідэнт.

Ён лічыць, што важна звярнуць увагу на энергетычныя праекты, будаваць новую вытворчасць менавіта на мясцох відах паліва, асабліва ў невялікіх раёнах вобласці. Для Гродзенскай вобласці гэты кірунак важны ў Воранаўскім, Зэльвенскім, Свіслацкім раёнах.

«Трэба будаваць тое, што будзе прыносіць прыбытак. І з гэтага трэба зыходзіць. Тое, што ідзе ў тым ліку на

экспарт, менавіта на гэта трэба зрабіць акцэнт».

Падчас нарады Аляксандр Лукашэнка нагадаў пра важнасць будаўніцтва новага азотнага комплексу. Ён паведаміў, што ў Гродне павінна быць прынята канчатковае рашэнне аб месцы для яго будаўніцтва.

САМЫ МАШАТНЫ ПРАЕКТ

Па словах Прэзідэнта, у хуткім часе пачне працаваць атамная станцыя ў Астраўцы — самы маштабны праект у гісторыі краіны. «Яго значэнне для забеспячэння энергетычнай бяспекі, ды і ў цэлым эканомікі нашай краіны, проста каласальнае», — сказаў Лукашэнка.

Разам з тым запуск БелАЭС патрабуе свежых і перспектывных рашэнняў па выкарыстанні лішкаў энергіі. І гэта будзе агульным пытаннем Гродзенскага аблвыканкама і ўрада, адзначыў Прэзідэнт.

Прымаючы рашэнне аб будаўніцтве атамнай станцыі, беларускі лідар зыходзіў з таго, што «гэта вельмі высокая тэхналогія», «прачыну ў будучыню».

«Калі Беларусь хоча валодаць высокімі тэхналогіямі, мець скалагічны электрычны транспарт, варты ісці гэтым шляхам», — упэўнены лідар краіны.

СТАР. 2

Дарогамі Славы

«Звязда» працягвае праект «Дарогамі Славы», які запусціла сумесна з Музеем гісторыі Узброеных Сіл. У межах праекта мы апавядаем пра ваенны шлях поўных кавалераў ордэна Славы, якія нарадзіліся ў Беларусі або звязалі з ёй свой далейшы лёс. Заклікаем вас, паважаных чытачы: калі сярэд вавашых родных і блізкіх хтосьці або быў поўным кавалерам ордэна Славы, або асабіста іх ведаў і захаваў успаміны ці фотаздымкі, то дзяліцеся вашымі гісторыямі з нам! Наш адрас — вуліца Б. Хмяльніцкага, 10а, Мінск, 220013. Адрас электроннай пошты — info@zvezda.by. Наводны ліст не застаецца без увагі!

Сёння мы згадваем жывіцёў і ваенны шлях двух салдат. Яны родам з Беларусі, але так складалася, што гвалі немцаў з тэрыторый іншых распулік — Расіі, Украіны, а таксама Аўстрыі і краін Усходняй Еўропы.

Важней за ўзнагароды

Пачатак вайны для герояў праекта «Дарогамі Славы» складаўся па-рознаму: камусьці ішоў усяго пятнаццаць год і, каб ваяваць, трэба было яшчэ трохі падрадзі, хтосьці заканчваў сямігодку альбо сярэднюю школу ўстанову, будаваў планы паступаць у інстытут, тэхнікум, на ФЭН. Старэйшыя па ўзросце хлопцы, паспеўшы стварыць сем'і, будавалі хаты, працавалі на заводах, у калгасах, на шахтах, на чыгуны. Нехта нёс службу ў Чырвонай Арміі, прайшоўшы савецка-фінскую вайну, нехта толькі што надзеў ваенную форму, асвойваў азы ваеннай спецыяльнасці...

СТАР. 6

Адказныя за выхаванне

Віялета МІХАЛЕВІЧ (на фота злева) і Настасся ТРЫЦЯНЕЦКАЯ яшчэ учора вучыліся ў восьмым класе. А ў час летніх школьных канікул сяброўкі даглядаюць сваіх малодшых — пляменніка Святаслава і брата Глеба.

Пасёлак Зялёны Бор, Смалявіцкі раён.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

Мы — разам

«НЕ АТАЧАЙЦЕ СЯБЕ НЕГАТЫВАМ!»

Валанцёры «Добрага тэлефона» раскажваюць, з чым да іх звяртаюцца

Як перажываюць эпідэмію прастыя беларусы? Што іх цяпер больш за ўсё турбуе, як яны спраўляюцца са сваімі трывагамі і страхамі? Псіхалагі кажуць, што добры спосаб пераадолення боязі — раскажаць пра яе. Пасля размовы з добразычлівым суразмоўцам нашы страхі паманшаюцца і адступаюць, прыходзіць лепшае разуменне сітуацыі і таго, як у ёй дзейнічаць.

Мы ўжо пісалі, што ў Беларусі ў красавіку пачаў працаваць «Добры тэлефон». Спецыяльную тэлефонную інфалінію запусціла Беларускае Таварыства Чырвонага Крыжа (БТЧК), каб дапамагчы адзіночым пажылым людзям, якім з-за каранавіруса рэкамендуець заставацца дома, не адчуваць сябе адзінокамі. Сёння валанцёры, якія дзяжуряць на інфалініі, расказалі нам, хто і з якой нагоды ім тэлефануе.

СТАР. 3

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦА

Паўночная і Паўднёвая Карэі прывялі войскі ў боегатоўнасць

Паўночная Карэя ўзварвала аб'яднаны штаб сувязі па ўзаемадзеянні з Паўднёвай Карэяй, які размяшчаўся ў ваколіцах прыгранічнага горада Кэсон, паведаміла Ёі-бі-сі. За некалькі гадзін да гэтага ўлады КНДР аднавілі пагрозы разгарнуць ваенныя дзеянні супраць свайго паўднёвага суседа. Пхеньян вывучае план дзеянняў, згодна з якім у рэгіён вернуць вайсковыя падраздзяленні. Паведамылася, што гэта будзе зроблена, каб «ператварыць лінію фронту ў крэпасць» і ўзмацніць пільнасць у дачыненні да Паўднёвай Карэі. У Сеуле ў адказ заявілі, што паўднёвакарэйскія войскі прыведзены ў стан павышанай гатоўнасці. У міністэрстве абароны краіны падкрэслілі, што сур'ёзна ставяцца да сітуацыі і ў каардынацыі з ШША ўважліва сочаць за яе развіццём. Акрамя таго, непасрэдна пасля падрыву вузла сувязі Паўднёвая Карэя склала экстрэнную нараду высокапастаўленых супрацоўнікаў службы бяспекі.

Эксперты спрагнавалі V-падобнае аднаўленне сувеснай эканомікі

Сувесная эканоміка ўступіла ў новы цикл росту, і ВВП вернецца да дакрызісных значэнняў да чацвёртага квартала, лічаць эканамісты Morgan Stanley. «Мы яшчэ больш упэўненыя ў нашым прагнозе V-падобнага аднаўлення з улікам нядаўніх нечакана пазітыўных звестак аб росце і мер, што прымаюцца», — заўважылі эксперты. Цяпер яны чака-

юць «рэзкую, але кароткатэрміновую» рэцэсію. Паводле ацэнкі экспертаў Morgan Stanley, сувесны ВВП дасягне дна ў другім квартале, зваліўшыся на 8,6% у гадавым выражэнні, і вырасце на 3% да першага квартала 2021-га. Рызыкамі для прагнозу з'яўляюцца ў тым ліку далейшае развіццё сітуацыі з каранавірусам і перыяд з'яўлення вакцыны. «Згодна з нашым базавым сцэнарыем, другая хваля заражэнняў адбудзецца бліжэй да восені, але яе можна будзе кантраляваць і яна прывядзе да выбарачных лакдаўнаў. У сваю чаргу, псіхастычны сцэнарыі прадуладжвае, што мы вернемся да жорсткіх абмежавальных мер, уведзеных раней у гэтым годзе, што прывядзе да другой хвалі крызісу», — адзначаюць эксперты.

На МКС упершыню стварылі пяты стан рэчыва

Амерыканскія навукоўцы з Каліфарнійскага тэхналагічнага інстытута ў Пасадэне распрацавалі ўстаноўку, з дапамогай якой на борце Міжнароднай касмічнай станцыі атрымалі кандэнсат Базэ—Эйнштэйна (КБЭ) — экзатычны квантавую форму матэрыі, пяты стан рэчыва. Для гэтага яны праводзілі эксперыменты з воблакам атамаў рубідыю, астуджаных амаль да абсалютнага нуля. КБЭ падобны на газ і вадкасць — такое воблака часціц паводзіць сябе як адзін гіганцкі атам, падпарадкоўваючыся законам квантавай фізікі. У 1995 годзе першы кандэнсат атрымалі ў лабараторыі. Аднак вывучэнню ўласцівасцяў гэтага стану рэчыва на Зямлі перашкаджае гравітацыя. Каб пераадолець абмежаванні, на МКС стварылі лабараторыю халаднага атама. У будучыні навукоўцы спадзяюцца выкарыстоўваць КБЭ для таго, каб больш дакладна фіксаваць гравітацыйныя хвалі, вывучаць цёмную энергію і ўдасканальваць сістэмы навігацыі касмічных караблёў.

КОРАТКА

- У Беларусі і за мяжой створана 5767 участкаў для галасавання на выбарах Прэзідэнта.
- Віцяблянка двойчы перамагла ў конкурсе ды-дзайну ў Японіі.
- Педрабатнікі будуць атрымліваць да водпуску прыбаўку на аздараўленне.
- ВВП Беларусі ў студзені — маі знізіўся на 1,8%.
- Баранавіцкі камбінат ЖБК наладзіў выпуск пліт для хуткаўзводных зборных пакрыццяў.
- Пры цяперашніх тэмпах пацяплення праз 30 гадоў у Беларусі будуць прычыпова новыя аграметэаўмовы.

ПЯРУН РАЗБУШАВАЎСЯ

ЯК ЗАСЦЕРАГЧЫСЯ АД НАВАЛЬНІЦЫ?

На мінулым тыдні надвор'е ў Беларусі разгортвалася чатыры дні запар па адным і тым жа сцэнарыі. Днём спякотнае чэрвеньскае сонца распальвала паветра да трыццаці, а часам і нават больш градусаў. Але апоўдня метэарад з радыусам дзеяння 200 кіламетраў, усталяваны ў Нацыянальным аэрапорце Мінск, пачынаў паказваць на поўдні краіны спачатку сінія, а пасля і чырвоныя плямы, якія азначалі, што туды прыходзіць навалнічныя дажджы. Такіх плям станаўлася ўсё больш і больш, яны разрасталіся, пачыналі

рухацца з Гомельшчыны і Брэстчыны на поўнач, і, такім чынам, маланкі бліскалі на большай частцы тэрыторыі Беларусі.

За няпоўны тыдзень навалніца ўжо двойчы трапіла ў зводкі здарэнняў, ад якіх пацярпелі людзі. Удзень у мінулы сераду на тэрыторыі сельска-гаспадарчага ўдзелу ў Мёрскім раёне быў знойдзены 82-гадовы мужчына без прыкмет жыцця. Следча-аператыўная група высветліла, што пенсіянер вёў у руках ровар паблізу ўласнага прысядзібнага участка, калі ў яго раптам ударыла маланка. Сляды ад электрычнага разраду засталіся на адзенні і целе...

А вось 27-гадоваму рыбаку ў Баранавічах пашанцавала болей. Увечары ў мінулы аўторак ён адправіўся з сябрам на мясцовы вадаём. Ужо грывеў грым і бліскала маланка, калі сябра нехта патэлефанаваў. І тут — нібы правал. Калі ачوماўся, то ўбачыў хлопца ў вадзе за бортам — туды яго выкінуў удар маланкі. На шчасце, небараку удалося ўсцягнуць назад на борт і пасля перадаць медыкам.

СТАР. 3

ЗВЯЗДА
«Да чытання з любоўю!»

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе
Мы абяцаем нясумнае лета з любімай газетай

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

«ГАЛОЎНАЕ — ЗАХАВАЦЬ СВАЮ ЗЯМЛЮ ДЛЯ СЯБЕ І ДЛЯ НАШЫХ ДЗЯЦЕЙ»

«МЫ АД «БЯЗВІЗУ» АТРЫМАЛІ НАРМАЛЬНЫЯ ГРОШЫ»

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на развіццё бязвізавай тэрыторыі «Брэст — Гродна». Ён згодны, што вобласць атрымала магучы імпульс з уядзеннем бязвізавога рэжыму. За перыяд дзеяння рэжыму наведана каля 300 тысяч турыстаў без уліку расіян. Таму вярта і надалей паклапацца аб турыстычнай прывабнасці і развіцці інфраструктуры на бязвізавай тэрыторыі «Брэст — Гродна».

«Дарэчы, **мы ў свой час свядома пайшлі на ўядзенне «бязвізу». Мы разуме-лі, што нам гэта выгадна. Мы ад гэтай атрымалі нармальныя грошы»**, — раска-заў кіраўнік краіны.

Што датычыцца Гродзенскай вобласці, то тут перапляліся розныя культурныя, нацыянальныя, рэлігійныя традыцыі, якія дэманструюць высокую ступень талерант-насці і ўзаемааруменне паміж людзьмі. Таму невыпадкова менавіта Гродна стала месцам правядзення Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур.

«Калі я гляджу на гэты фестываль — шматкультурны, рознагалосы, — радуся за гродзенцаў. Гэта сапраўднае культурнае дасягненне, якое можна паставіць на ўро-вень са «Славянскім базарам». За гэта нас і паважаюць ва ўсім свеце», — падзяліўся беларускі лідар.

«НЕ ТАКІЯ КАРАНАВІРУСЫ Ў НАШЫХ ГІСТОРЫЯХ БЫЛІ»

Пасля нарады Аляксандр Лукашэнка прыехаў на «Гродна Азот», дзе яму дала-жылі пра стан справы і выкананне яго дару-чэнняў па развіцці прадпрыемства. Заслу-хоўваючы інфармацыю пра мадэрнізацыю і новыя вытворчасці, кіраўнік дзяржавы ціка-віўся, ці ёсць попыт на прадукцыю, якая на іх вырабляецца, колькі каштуе рэалізацыя ін-вестыцыйных праектаў і колькі часу на гэта патрабуецца.

На заканчэнне візіту адбылася гутарка з супрацоўнікамі аб'яднання. Аляксандр Лукашэнка адразу ж спытаў, ці чакаюць ад яго адказу наконтак пабудовы новага азот-нага комплексу ў Гродне.

Кіраўніцтва прадпрыемства ўпэўненае ў гэтым, заўважыў Прэзідэнт, але сам ён лічыць, што трэба параіцца з людзьмі, бо другі варыянт — будаваць у Віцебскай воб-ласці. Менавіта таму выбар беларускага лідара пры наведванні рэгіёна прышоў на «Гродна Азот», растлумачыў ён, што га-лоўная мэта прыезду сюды — сустрэча з актывам, бо характар сітуацыі гэтага вы-магае. І каранавірус — адна з акалічнасцяў сённяшняга дня.

Адказаваючы на пытанні, кіраўнік дзяр-жавы адзначыў, што **Беларусь і іншыя краіны ў розныя гады сутыкаліся з ус-плёскай розных вірусаў і з усімі праб-лемамі атрымалася справіцца. «Пера-жывём і гэта. Не такія каранавірусы ў нашай гісторыі былі, але мы жывыя, Галоўнае — захаваць сваю зямлю,**

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Блізкая ўлада

АДКЛАД НЕ ІДЗЕ Ў ЛАД

На прыём грамадзян, які правёў у Слуцку першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Максім Рыжанкоў, запісалася 50 чалавек. Шмат вяротаў датычылася зямельных адносін і спрэчак.

Так, па зямельным пытанні звярнулася саўладальніца драўлянага дома ў межах участка, дзе знаходзіцца сем самавольных пабудов. Жанчына доўгі час нічога не рабіла, каб іх узаконіць. Мясцовыя ўлады прынялі рашэнне аб зносе пабудовы, затым яго ад-мянілі. У выніку было вынесена пяць рашэнняў, якія паступова адмяняліся. Лёс збудаванняў не вырашаны і сёння. Прызна-чана чарговая судовая пасяд-жэнне.

Яшчэ адна жыхарка з-за зямлі канфліктуе з суседзямі, які самавольна ўзвёў пабудову на участку і перакрыў праход для заўніцы. Самастойна знай-сці кампрамісны варыянт суседзі не могуць.

Гадамі цягнуцца канфлікт паміж двума грамадзянамі. У 1970 годзе яны ўзялі два да-мы на адным участку. Цяпер не могуць падзяліць зямлю, якая

Фота: БелТА

да гэтага часу не аформлена. З'явіліся праблемы з самаволь-нымі пабудовамі, якія далаўся прымусова знесці. Заўніца не згодна з новым рашэннем аб падзеле участка, які і з прадлі-саннем аб зносе гаспадарчых пабудовы. Маўляў, яна плаціла падаткі за увесь участак і мае права захаваць яго ў ранейшых межах.

Максім Рыжанкоў заўважыў, што падчас адной з рабочых паездкаў Прэзідэнт звярнуў ува-гу на сельніцтва на магчымасць набыцця зямельных участкаў у рэгіёнах, наведззеныя парадку

цыць зямельныя працэдурны. А на справе сутыкаецца з тым, што цябе акупаюць у тры пытанні, якія склаліся яшчэ ў савецкія часы. Аднак тды не было та-кай задачы — пагадоўна аформіць усе ўчасткі. Сёння я задаю сабе пытанне: як мясцовыя ўла-дзе выканалі даручэнні Прэзі-дэнта аб выдзяленні ўсіх гэтых зямельных участкаў? У многім карані праблем па зямельных спрэчках хаваюцца ў не зусім правільна прынятых калісцях рашэнняў землеўпарадка-вальных службаў, калізіях заканадаўства. На мясцовым узроўні трэба актыўнай пад-ходзіць да гэтай работы і не адкладваць вырашэнне такіх пытанняў», — цытуе БелТА першага намесніка кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта.

Тым часам выяўныя мерапрыемствы з удзелам прадстаўнікоў Адміністрацыі Прэзідэнта працягваюцца. Заўтра, 18 чэрвеня, у Мёрскім райвыканкаме начальнік галоўнага ўпраўлення кад-равай паліткі Юрый Васілевіч КРЫВАШЭУЭ ў 10 да 12 гадзін правядзе прамую тэлефонную лінію, а ў 12.00 паначнеца асабісты прыём грамадзян. У пятніцу, 19 чэрвеня, у Слоніміскім райвы-канкаме з 10 да 12 гадзін пройдзе прамая тэлефонная лінія з удзелам Яўгена Іосіфавіча КАВАЛЕНКІ, начальніка галоўнага дзяржаўна-прававога ўпраўлення, з 12 гадзін паначнеца асабі-сты прыём грамадзян.

Нумары тэлефонаў прамых ліній размешчаны на сайтах мяс-цовых органаў улады.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Маргарыта УШКЕВІЧ.

Фота: БелТА

свой кавалак зямлі для сябе і для нашых дзяцей»

— падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт выказаў упэўненасць у тым, што Беларусь абрала правільны шлях барацьбы з эпідэміяй.

«Той, хто ізаляваў народ, атрымаў дру-гую хвалю», — заявіў ён.

Аляксандр Лукашэнка дадаў: і ў нас не ўсё ідэальна, але факты сведчаць, што сітуацыя наладжваецца. У Гродне такса-ма хварэюць людзі, ёсць і цяжкія выпадкі, але вылісваецца з бальніц ужо больш, чым трапляе туды.

Прэзідэнт станоўча выказаўся пра беларускіх урачоў, што, як і ўрачы ўсяго свету, не ведаючы асаблівае гэтай хваробы, не маючы ад яе лекаў, знайшлі спосабы, якія дапамаглі прадхіліць перагрузку сіс-тэмы аховы здароўя і тым самым вырата-ваць многія жыцці.

Аляксандр Лукашэнка параіў добра са-чыць за сваім здароўем і займацца спор-там.

ТАРЫФЫ БУДУЦЬ ВЫГАДНЫЯ

Работнікі завода пацікавіліся, ці змогуць гараджане-дачнікі разлічваць пасля ўводу АЭС у эксплуатацыю на тое, што з'явіцца дзяржпраграма па электрыфікацыі садо-вых таварыстваў, каб з цягам часу была магчымасць пабудавать там загараднае жыллё. Гэта можа стаць добрай падмогай для тых, хто мяркуе ўладкавацца там на працягі перыяд, а не толькі на лета.

Аляксандр Лукашэнка лічыць гэтае пы-танне вельмі актуальным.

«Калі быў у Палацку, пачаў там размову са спецыялістамі ЖКФ з таго, што ў пандэ-міі ёсць станоўчы фактар. **Стала відэа-чы-на, што такое вёска. Калі ў кагосьці ёсць дача, там могуць і бацькі жыць, і дзятцы туды можна адвезці, бо на вёсках адзіні хварэюць. Таму я за тое, каб больш скі-роўваліся на вёску»**.

Прэзідэнт паветаму, што ў канцы года мяркуецца прыняць рашэнне, каб ста-рыя дамы аддаць людзям альбо надя-рага прадаць. Гэта павінна заахвоіць да

куплі дамоў на хутары ці ў перспектыве вёсках. Дзяржава будзе гэта падтрым-ляваць. Таксама будзе актыўна праводзіцца пераход на шырышае спажыванне элект-рычнай энергіі.

«Летас мы атрымалі ад насельніцтва 12 тысяч адпаведных заявак, але рэаліза-ваць змаглі частку, бо не хапае магучасці сетак... Таму стаіць задача забяспечыць іх налета абсталяваннем. Зробім тарыфы ніжэйшымі», — паабяцаў лідар краіны.

ВЫБАРЫ ВЫБАРАМІ, АЛЕ ГАЛОЎНАЕ — УБОРКА

Выворцы мінеральных угнаенняў пацікавіліся, ці не пераходзіць вы-барчая кампанія ўборачнай. Аляксандр Лукашэнка адказаў на гэта, што сёлётна-я пасяўна прайшла своечасова, хоць яна суправаджалася пачаткам пандэміі. **«Пан-дэмія, выбары — яны скончацца, а есці нам заўсёды хочацца»**, — сказаў кіраўнік дзяржавы. Ён нагадаў, якія былі праблемы з харчаваннем у 1990-х: ежу раздавалі па талонах. **«Не дай бог, зноў вярнуцца да гэтага. Мы да гэтага ўжо ніколі і не вер-немся»**, — упэўнены Прэзідэнт.

«Мы добра правялі пасяўную, своеча-сова паселі, і надвор'е спрыяе ўраджай-на, вільгаці хапае. **Яшчэ крыху вытрымаць у такім рэжыме — і мы будзем з хле-бам, і не толькі з хлебам**. Значна пашы-рылі пасевы важных для нас культур — і бульбы больш, і грэчкі. Мы поўнасцю сябе забяспечым», — сказаў кіраўнік дзяржа-вы. — **Выбары — не выбары, галоўнае для нас зарэз, на што я накіроўваю ўсіх сваіх падначаленых, — гэта ўборка**. Усё, што трэба людзям, мы вырабляем. **Адзі-нае — каб расла заробатная плата. Таму будзем імкнуцца, каб у будучы паяці-дзі ў два разы павялічылася зарплата, асабліва ў настаўніку, урачоў**. І выбары правядзем, не хвалючыся. І хлеб убором, і бульбу. **Галоўнае, каб мы краіну не стра-цілі»**.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Маргарыта УШКЕВІЧ.

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703		
Продавец	ОАО «Гомельский завод пусковых двигателей имени П. К. Пономаренко», Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, д. 150		
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. Адрес ЭТП: www.ipmtorgi.by		
Предмет электронных торгов			
№ лота	Наименование (назначение)	Инв. №	Общ. пл.
1	Здание заправочной склада ГСМ (здание неустановленного назначения). Составные части и принадлежности: железобетонный островок под топливозаправочными колонками, резервуар (3 шт.), емкость (15 шт.), емкость для змутьевої (2 шт.). Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/21	350/С-204136	35,5 кв. м
	Открытый склад металла (сооружение специализированное складов, хранилищ). Составные части и принадлежности: площадка (мошине), подкрановые пути козловой крана (2 шт.), ограждение, ворота (2 шт.), склад. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/22	350/С-204137	3 203,7 кв. м
	Склад лакокрасок, ГСМ (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ). Составные части и принадлежности: пристройка. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/Б	350/С-210707	186 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,8037 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания открытого склада металла с участком лакокрасок и ГСМ		
	Автомобильная дорога на территории (сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства). Составные части и принадлежности: бордюр. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150	350/С-209431	40 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,0262 га, предоставлен на праве постоянного пользования для строительства и обслуживания подъездной автомобильной дороги к капитальным строениям (зданиям, сооружениям), изолированным помещениям в капитальных строениях (зданиях, сооружениях)		
	Ангар участка нестандартного оборудования (здание неустановленного назначения). Составные части и принадлежности: ангар, площадка, три ограждения, ворота. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/20	350/С-206388	369,1 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,4458 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания здания ангара участка нестандартного оборудования		
Начальная цена (с НДС 20%) — 422 188,58 бел. руб.			
	Производственное помещение (производственное помещение). Составные части и принадлежности: пристройка (11 шт.), склад ОКСа, пресовый участок, навес, подкрановые пути, две автомобильные дороги, два ограждения. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/2-1	350/Д-298466	9 108,2 кв. м
	Магазин (здание специализированное розничной торговли). Составные части и принадлежности: две пристройки, крыльцо. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150	350/С-74042	162 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 1,6127 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания ремонтно-механического цеха и здания специализированного розничной торговли		
2	Автомобильная дорога на территории (сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства). Составные части и принадлежности: автодорога, бордюр, ворота, ограждение. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150	350/С-209429	575 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,0575 га, предоставлен на праве постоянного пользования для строительства и обслуживания подъездной автомобильной дороги к капитальным строениям (зданиям, сооружениям), изолированным помещениям в капитальных строениях (зданиях, сооружениях)		
	Автомобильная дорога на территории (сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства). Составные части и принадлежности: бордюр. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150	350/С-209430	187 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,1258 га, предоставлен на праве постоянного пользования для размещения объектов иного назначения		
Начальная цена (с НДС 20%) — 2 529 731,03 бел. руб.			
	Здание специализированное обрабатывающей промышленности (участок механической обработ-ки) (здание специализированное обрабатывающей промышленности). Составные части и принадлежности: пристройка, навес, здание подкачки и монтажа шип, помещение склада участка безрельсового транспорта, гараж, склад металла, ворота, калитка, три ограждения, канава для омования автомашин. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/ 17	350/С-167815	837,1 кв. м
	Цех безрельсового транспорта (здание специализированное транспорта). Составные части и принадлежности: две пристройки, площадка, два ограждения, четыре отстойника. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/16	350/С-75350	569,8 кв. м
3	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,6481 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания здания специализированного склада. Автомобильная дорога на территории (сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства). Составные части и принадлежности: бордюр. Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150	350/С-209428	93 кв. м
	Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,0864 га, предоставлен на праве постоянного пользования для строительства и обслуживания подъездной автомобильной дороги к капитальным строениям (зданиям, сооружениям), изолированным помещениям в капитальных строениях (зданиях, сооружениях)		
Начальная цена (с НДС 20%) — 642 460,28 бел. руб.			
Задаток 10 % от начальной цены лота перечисляется на р/с № BY60BLBB3012019102139001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» - пол. Минск и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки»			
Срок подписания договора купли-продажи — 15 (пятнадцать) рабочих дней после проведения аукциона			
Условия оплаты предмета аукциона			
Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 % в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи			
Электронные торги проводятся в порядке, установленном регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by			
Победителем аукциона либо единственным участником электронных торгов, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатора аукциона в размере 1 % от цены продажи предмета аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона			
Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия			
Предъявление извещения о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звезда» 19.05.2020			
Дата и время начала и окончания электронных торгов			
Начало торгов: 11.00 10.07.2020. Окончание торгов: 12.00 10.07.2020. Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов			
Дата и время окончания приема заявок			
Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 08.07.2020 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by			
Контактные данные			
Тел.: +375 17-280-36-37; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by			

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by		
Продавец	ОАО «БЕЛТОРРЕСУРСЫ», г. Минск, ул. Казинца, дом 2, кабинет 21, 220099		
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. www.ipmtorgi.by		
Предмет электронных торгов			
Лот № 1 — недвижимое имущество, реализуемое одним лотом, по адресу: Брестская обл., Ивацевичский р-н, г. Ивацевичи, ул. Загородная, 4			
Наименование (назначение)	Общая площадь	Инвентарный номер	
Арочный склад (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)	933,2 кв. м	122/С-12457	
Павильон-магазин (здание специализированное организаций оптовой торговли, материально-технического снабжения и сбыта продукции). Составные части и принадлежности: уборная деревянная, две кабельные линии ВЛ-0,4 кв, забор металлический, колодец, колодец с пожарным гидрантом, покрытие из железобетонных плит	352,6 кв. м	122/С-12455	
Склад ГСМ (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)	14,1 кв. м	122/С-12458	
Склад твердого топлива (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ)	10,5 кв. м	122/С-12456	
Домик для сторожа (здание нежилое). Составные части и принадлежности: холодная пристройка	13,7 кв. м	122/С-12454	
Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,6435 га для обслуживания филиала оптовой торговли			
Начальная цена с НДС 20 % — 304 272,00 белорусского рубля			
Лот № 2 — недвижимое имущество, реализуемое одним лотом, по адресу: Брестская обл., Лунинецкий р-н, г. Лунинец, ул. Бохоново, 3			
Наименование (назначение)	Общая площадь	Инвентарный номер	
Навес (сооружение специализированное складов, хранилищ). Составные части и принадлежности: набор из сетки стальной, инв. № 11223, КП-0,4 кв, инв. № 612, кабель	279,8 кв. м	133/С-14726	
Склад с пристройкой (склад)	46,6 кв. м	133/С-14724	
Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,4102 га для обслуживания производственной базы			
Начальная цена с НДС 20 % — 33 469,92 белорусского рубля			
Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY60BLBB3012019102139001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» - пол. Минск и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки»			
Срок подписания договора купли-продажи: 15 (пятнадцать) рабочих дней после проведения аукциона			
Условия оплаты предмета электронных торгов			
Если между продавцом и покупателем (победителем электронных торгов либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 % в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи			
Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by			
Победителем электронных торгов либо единственным участником электронных торгов, согласившимся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 1,5 % от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов			
Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия			
Дата и время начала и окончания электронных торгов			
Начало торгов: 10.00 22.07.2020. Окончание торгов: 12.00 22.07.2020. Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов			
Дата и время окончания приема заявок: Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 20.07.2020 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by			
Контактные телефоны			
+375 17-280-36-37; +375 (29) 317-95-42; +375 (44) 704-92-06 E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by			

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5		
Продавец	Смолевичское районное потребительское общество, Минская обл., г. Смолевичи, ул. Советская, д. 133		
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46		
Адрес ЭТП	www.ipmtorgi.by		
Предмет электронных торгов			
Месторасположение: Минская обл., Смолевичский р-н, Озерский-Слободской с/с, д. Дуброва, ул. Набережная, д. 2А			
Наименование	Общая площадь	Инвентарный номер	
Здание магазина	97,9 кв. м	614/С-19231	
Сведения о земельном участке: пл. 0,0811 га предоставлен продавцу на праве аренды (срок действия по 27.01.2070) для обслуживания здания магазина № 49. Ограничения (обременения): водозащитная зона реки и водоема, охраняемые зоны электрических сетей (пл. 0,0202 га)			
Начальная цена с НДС 20 % — 30 000,00 бел. руб.			
Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BY60BLBB3012019102139001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» - пол. Минск и Минской области, БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки»			
Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона			
Условия оплаты предмета электронных торгов			
50 % от цены продажи предмета аукциона оплачиваются в течение 5 банковских дней с момента подписания протокола о результатах открытого аукциона (для снятия запрета, установленного ОПИ), оставшаяся сумма с учетом ранее внесенного задатка оплачивается в течение 1 (одного) месяца после подписания договора купли-продажи			
Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by			
Победителем электронных торгов либо единственным участником электронных торгов, согласившимся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить			

Прыёмная кампанія — 2020

Па электроннай чарзе

Новыя тэхнічныя нюансы з'явяцца падчас падачы дакументаў у БДУ

Усе змяненні накіраваны на апэратыўную падачу дакументаў, скарачэнне часу знаходжання абітурыента ў памяшканнях прыёмнай камісіі і памяншэнне колькасці людзей, якія там знаходзяцца.

З гэтай мэтай пашыраны функцыянал асабістага кабінета абітурыента. У прыватнасці, павялічаны пералік дакументаў, якія можна будзе падаць у электронным выглядзе. Акрамя запавянення анлайн-анкеты, раздрукоўкі заявы і загрузкі фота, абітурыенты змогуць размясціць у кабінете адсканаваныя атэстат або дыплом, сертыфікаты ЦТ, дакументы, якія пацвярджаюць права на іх ільготы пры паступленні. У прэс-службе БДУ звяртаюць увагу, што электронны рэсурс не замяняе падачу арыгіналаў асабіста абітурыентам, а толькі дазваляе звяртацца адразу ў прыёмную камісію сваіх факультэтаў, абмінаючы зоны па выдачы і запавяненні бланкаў, і скараціць такім чынам час свайго там знаходжання.

Яшчэ адной новай функцыяй асабістага кабінета стануць электронныя чэргі для падачы дакументаў. Кожнаму зарэгістраванаму абітурыенту будзе прапанаваны найбольш камфортны час наведвання прыёмнай камісіі. Згаданая паслуга носіць неабавязковы характар. Права выбару часу застаецца за абітурыентам.

Пры правядзенні ўнутраных уступных выпрабаванняў будучыя выкананы ўсе санітарна-эпідэміялагічныя меры, паменшаны колькасці склад груп. Рассаджванне на пісьмовых экзаменах арганізуюць з улікам патрабаванняў сацыяльнага дыстанцыявання, для чаго павялічваюцца і колькасць аўдыторыяў. Штодня для прыёму ўступных экзаменаў іх будзе задзейнічана больш за 30.

Таксама сярод новаўвядзенняў гэтага года — правядзенне ўнутраных уступных выпрабаванняў для выпускнікоў устаноў сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якія паступаюць на скарачэную форму навучання, па адзіных праграмах ва ўсіх ВНУ.

У перыяд прыёмнай кампаніі ў БДУ пачне працаваць «гарачая лінія» са шматканальным тэлефонам (8 017 209 50 85), дзе абітурыенты змогуць атрымаць кансультацыю па любых пытаннях, якія датычацца паступлення.

Плюс тры новыя рабочыя прафесіі...

15 чэрвеня стартвала прыёмная кампанія ва ўстановах прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Прыём вядуць 127 такіх устаноў па больш чым 260 прафесіях. Акрамя таго, падрыхтоўку па рабочых прафесіях ажыццяўляюць 44 установы адукацыі іншых узроўняў, якія таксама рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Усяго на ўзровень прафесійна-тэхнічнай адукацыі плануецца прыняць 28,4 тысячы чалавек, з іх за кошт сродкаў бюджэту — 28,2 тысячы. На аснове агульнай базавай адукацыі — 18,1 тысячы чалавек, на аснове агульнай сярэдняй — 8,2 тысячы і на аснове спецыяльнай адукацыі — 400 чалавек.

У мэтах гнуткага рэагавання на патрэбы рэгіянальных рынкаў працы штогод удасканальваецца структура падрыхтоўкі кадраў. Сёлета плануецца адкрыць падрыхтоўку па 133 новых для асобных устаноў прафтэхдукацый прафесіях. З новых прафесій, па якіх падрыхтоўка ў краіне раней не вялася, — кушнер-раскройшчык, апаратчык выцэжкі і залішчыч металу.

У структуры прыёму будучы захаваны тэндэнцыі мінулых гадоў: спецыяльнасці рэальнага сектара эканомікі складуць амаль 75 працэнтаў.

На ўзровень прафесійна-тэхнічнай адукацыі прымаюцца асобы, якія маюць агульную базавую, агульную сярэдняю або спецыяльную адукацыю.

Прыём дакументаў для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі на дзённай форме ажыццяўляецца з 15 чэрвеня да 20 жніўня. Калі да канца тэрміну прыёму дакументаў колькасць пададзеных заяў па асобных прафесіях будзе менш за запланаваную колькасць месцаў, установа адукацыі па ўзгадненні з заснавальнікам можа падоўжыць тэрмін прыёму дакументаў і залічэння ў склад навуцэнцаў да поўнага ўкамплектавання груп, але не пазней чым да 15 верасня бягучага года.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Экапрастора

«ПЛАЧУ НА ПЛАСТЫК»

Танцавалны кліп пра асобны збор смецця

зработа арганізацыя «Рух «Мэта 99» як вынік танцавальнага чэленджа, прыверкаванага да Сусветнага дня абароны навакольнага асяроддзя, які сёлета ААН прапанаваў адзначыць дзеля прыроды. Кліп «Плачу на пластык» (https://youtu.be/1t0ds35AJdc) стаў гэткім экалагічным варыянтам нашумелага відэароліка «Плачу на тэхна».

Героі роліка танцуюць на рабоце, дома і нават на гомельскім заводзе па перапрацоўцы пластыкавых адходаў. Створана відэа з работ, якія дасылалі ўсе, каго хвалюе тэма сарціроўкі смецця, у прыватнасці пластыку, расказалі ў дзяржаўнай установе «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў».

Летась у Беларусі сабралі 765 тысяч тон другаснай сыравіны, 97,2 тысячы тон з якіх — адкіды палімераў. Больш за палову беларусаў ужо выкідаюць пластык асобна, а выкарыстанне камунальнага смецця дзякуючы збору ДМР падрасло амаль да 23 %.

— Задача чэленджа — звярнуць увагу на тое, што нам пад сілу пазбавіцца ад гор пластыкавага смецця, — калі кожны крыху зменіць свае звычкі і адмовіцца ад лішніх аднаразовых рэчаў, а адходы

ўпакоўкі будзе адпраўляць на перапрацоўку, выкідаючы іх у кантэйнеры для ДМР, ці здаваць у пункты нарыхтоўкі дружнай сыравіны, — упэўнена Наталля ГРЫНЦЭВІЧ, дырэктар арганізацыі «Аператар ДМР». — Нам важна быць пачутымі. Для гэтага мы ўжываем новыя формы дыялогу з глядачом.

Час задумацца над тым, што мы жывём толькі дзякуючы прыродзе і залежым ад прыродных узаемасувязяў, заклікаюць прадстаўнікі «Аператара ДМР».

— За першы квартал 2020-га ў краіне для перапрацоўкі сабраана 23,1 тысячы тон адхо-

даў пластыку. У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года збор павялічыўся амаль на 4 %, — падзялілася Ніна КУЛЬБЕДА-КАМШЫЛАВА, галоўны спецыяліст па інфармацыйнай рабоце дзяржаўнай установы «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў». — Лідзіруюць па зборы адходаў пластыку ў Беларусі Мінск і сталічная воўласць, якія летас адсарціравалі адпаведна на 38 % і 31 % больш палімераў. Усяго па краіне устаноўлена ўжо больш за 30 тысяч кантэйнераў для збору пластыкавых адходаў.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

ПЯРУН РАЗБУШАВАЙСЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Але здараецца і так, што людзі гінучы ад маланак падчас сваёй работы. У групе рызыкі — пастухі, якія мусяць знаходзіцца на адкрытай мясцовасці цэлы дзень. Летась на Гомельшчыне навалніца стала прычынай гібелі двух прадстаўнікоў гэтай прафесіі. Удзень у адну з чэрвеньскіх нядзель два пастухі заганялі жывёл на лузе паблізу адной з вёсак Кармянскага раёна. У гэты момант ударыла маланка. Адзін з пастухоў упаў на месцы, другі падбег да яго, паспрабаваў аказаць першую дапамогу, але марна. Урачам хуткай дапамогі заставалася толькі канстатаваць смерць 54-гадовага мужчыны. А ў жніўні электрычны разрад забіў 27-гадовага пастуха ўжо ў Рагачоўскім раёне. Перадгісторыя трагедыі — такая ж, як і ў першым выпадку.

месцы — гэта ўзвышшы, лініі электраперадачы і іх апоры. Таму лепш за ўсё пашукаць паблізу якую-небудзь яму ці яр. Гэта неабходна для таго, каб не быць самым высокім аб'ектам для мясцовасці — менавіта ў іх, як правіла, цалё электрычны разрад. Але калі часовы прыстанак апэратыўна знайсці не ўдалося, то адзінае, што застаецца, — прысесяці на кукішкі ў позе эмбрыёна. Пуні і стагі саломы

лепш абыходзіць — калі маланка туды трапіць, іх імгненна ахопіць пажар. Рыдліўкі, вуды і іншыя доўгія прадметы, зробленыя з вуглепластыку або металу, выдатна праводзяць ток, таму іх трэба адкінуць як мага далей ад сябе. Ёсць свае асаблівасці і ў тым, як хавацца ад маланкі ў лесе. Асобныя высокія дрэвы варта абыходзіць. Па статыстыцы, частымі ахвярамі

маланкі становяцца дубы, тополі і вязы. Клёны і бярозы «трапляюць пад раздачу» крыху радзей. Таму найлепшы прыстанак — сярод дрэў з нізкай кронай. Пры гэтым трэба аглядзецца — ці няма паблізу дрэў, раней пашкоджаных маланкай. Гэта значыць, што грунт тут мае добрую электраправоднасць, і не выключана, што маланку сюды пацягне яшчэ раз.

А вось вогнішча ў навалніцы — дрэнны памочнік. Нават калі яго і не патушыць да канца дождж, то высокая імавернасць таго, што ён прысягне разрад, — слуп нагрэтага паветра з'яўляецца добрым правадніком электрычнасці. Не вельмі добра, калі непагадзь зашпела на вадаёме, — вакол вас проста ідэальны праваднік электрычнага току, — працягвае Настасся Швайбівіч. — Лепш за ўсё грэбіці да берага, але калі гэтага зрабіць не ўдалося, то адзінае, што застаецца, — абараціць сябе ад вільготнага. Для гэтага неабходна ўзняць тэнт, пераадрэцца ў сухое, падкласці пад сябе выратавальную камізэльку.

Аўтамабіль падчас навалніцы з'яўляецца добрым прыстанкам. Тут усё проста — лажацца на спініца на ўзбочыне, зачыніць вокны, спусціць антэну

і загнуць рукавікі. А вось да ручак дзвярэй лепш не дакранацца.

Лепш за ўсё, калі навалніца зашпела вас дома. У такім разе проста трэба закрыць усе вокны і адключыць электрапрыборы. Лепш адсыці ўглыб пакоя — не выключана, што разрад можа адбыцца каля вавых вокнаў.

Як мы ўжо казалі вышэй, навалніцы нярэдка папярэднічае моцная спякота. Асабліва гэта важна ў гарадскіх умовах, дзе асфальт і плітка награваюцца вельмі моцна. Скажам, калі тэмпература паветра дасягае плюс трыццаці градусаў, то тэрмометр на асфальце пакажа больш за пяцьдзясят!

Лепш за ўсё, па магчымасці, проста не выходзіць з дому ў такое спякотнае надвор'е і піць больш вады, — кажа Настасся Швайбівіч. — Калі ж без вылазкі на вуліцу не абіцсяць — абавязкова насіце галаўны ўбор, каб не атрымаць целаваго ўдару. Алкаголь у спіку — вораг: уздзеянне этылавага спірту на арганізм падчас высокай тэмпературы шматкроць узмацняецца, да таго ж арганізм становіцца яшчэ больш адчувальны да ўмоў навакол. Заняткі спортам лепш адкласці, як і працяжныя паездкі на аўтамабілі, калі ён без кандыцыянера.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

«НЕ АТАЧАЙЦЕ СЯБЕ НЕГАТЫВАМ!»

«Якая сітуацыя з каранавірусам на маёй вуліцы?»

Сяргей Мурашук 38 гадоў. Мужчына раней працаваў у адной са сталічных квярэнцў. Але калі прыйшоў каранавірус, тая зачынілася. І, каб не губляць час дарма, Сяргей вырашыў паісці ў валанцёр — дапамагчы тым, хто мае патрэбу ў падтрымцы. Прычым ён не проста дзяжуріць на тэлефоне, але і прыходзіць да некаторых пажылых людзей, якія тэлефанавалі на «Добры тэлефон», асабіста — каб дапамагчы яшчэ і справай.

— У асноўным на «Добры тэлефон» тэлефануюць бабулі-дзядулі, — расказвае Сяргей. — Многія з іх бяжуча выходзіць на вуліцы і цяпер маюць патрэбу ў дапамозе: каб нехта схапіў купіць лекі або ў краму. На нярэдка пытаюцца пра сітуацыю ў краіне, ці на той вуліцы, дзе яны жывуць. Я шукаю інфармацыю ў інтэрнаце. Пра тое, якая сітуацыя на іх вуліцы, я, вядома, скажаць не магу, але прыводжу ім статыстыку, расказваю пра асноўныя навіны, якія публікуюцца ў адкрытым доступе на сайтах. Многія людзі цікавяцца, што рабіць, калі захварэюць, куды звяртацца. Пытаюцца, на якія сімптомы трэба звяртаць увагу...

У цэлым пажылыя людзі, на думку Сяргея, тэлефануюць на «Добры тэлефон», каб пагаварыць, выказацца, абмеркаваць свае страхі або на кагосьці паскардзіцца. Ёсць тыя, хто просіць, каб мы паўпільвалі на іх раённую паліклініку... Некаторыя просіць не за сябе, а за каго-небудзь са сваіх родных ці знаёмых, якіх, на іх думку, пакрыўдзілі.

Было некалькі званкоў ад мужчын гадоў сарака, якія толькі што выйшлі з месцаў з'яўлення і цяпер у поўнай разбуджэннасці, які ім жыць далей.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Але ў асноўным наша аўдыторыя — ва ўзросце за 60, — кажа наш суразмоўца. — Бабулі традыцыйна тэлефануюць часцей за дзядулю. Яны больш хочуць быць у курсе падзей, больш дапытлівыя, таварыскія, больш маюць патрэбу ў тым, каб пагаварыць з кімсьці. Людзі, вядома, ужо стаміліся сядзець дома. І яны тэлефануюць да нас з пытаннем, калі гэты каранавірус ужо скончыцца, калі можа будзе выходзіць на вуліцу. Усё гэта па-чалавечы зразумела...»

«Я не стукач, але так рабіць нельга!»

Вользе Кастэнка ў дзень нашай размовы споўнілася 40 гадоў. Па першай адукацыі яна эканаміст, а нядаўна атрымала яшчэ дыплом псіхолага. Калі даведзлася пра тое, што «Добры тэлефон» набірае валанцёраў, тут жа вырашыла далучыцца да гэтай ініцыятывы. «Тут мы ўсе прайшлі шэраг дадатковых трэнінгаў, — расказвае Вольга. —нас вучылі, як супакоіць чалавека, які патэлефановаў, як аказаць яму падтрымку, куды перанакіраваць яго просьбу, каб ён атрымаў дапамогу, у якой мае патрэбу. У нас падабраўся выдатны калектыў валанцёраў. Цудоўна, што столькі людзей хочуць дапамагчы іншым!»

Падчас дзяжурства на «Добрым тэлефоне» Вольга наслухалася самых розных гісторыяў.

«Днямі, напрыклад, патэлефанавала жанчына, у мужа якой здарыўся інсульт, — расказвае валанцёр. — Ёй трэба было пагаварыць пра гэта, падзяліцца сваім горам, спытаць, што ёй рабіць далей. Мы з ёй доўга размаўлялі, я пераканвала яе, што не трэба саромецца звяртацца да навакольных людзей па дапамогу. Тлумачыла, што пасля інсульту чалавек можа змяніцца, стаць больш раздражняльным, напрыклад, і што яна павінна быць да гэтага гатовая...»

Зачапіўся званок аднаго дзядулі. Чалавек жыве адзін і, калі тэлефановаў, быў у моцным стрэсе. Казаў, што ў яго такое адчуванне, быццам усё вакол абвальваецца і няма ніякай апоры, што ён не ведае, што рабіць і як жыць далей... Вядома, чалавек у такім стане трэба ўсімі сіламі пастарацца супакоіць.

Былі і званкі ад людзей, якія сядзяць у самаізаляцыі і маюць патрэбу ў надзённай дапамозе — прадуктах, леках. Мы даём ім тэлефоны мясцовых арганізацый і службў дапамогі, часам самі тэлефануем туды і перадаём заяўкі. А яшчэ звязваемся з іншымі валанцёрамі Чырвонага Крыжа і перадаём ім гэтыя просьбы аб дапамозе, а яны ўжо прыходзіць ад пажылых людзей дадому і прыносяць ім усё неабходнае. У нас распрацаваны цэлы алгарытм дапамогі для такіх выпадкаў...»

Папрацаваўшы на гэтым тэлефоне, Вольга прыйшла да высновы, што вельмі многія людзі маюць патрэбу ў псіхалагічнай падтрымцы. Некаторыя атачаюць сябе негатывам: чытаюць дрэнныя навіны ў СМІ пра каранавірус, абмяркоўваюць потым гэтыя на тэлефоне са сваімі знаёмымі і тым самым накручваюць сябе яшчэ больш... Многія бяжуча за сваё здароўе, за здароўе сваіх родных і блізкіх, якіх ходзяць на работу.

— Але нават у перыяд эпідэміі трэба імкнуцца вышукваць у навакольным жыцці нешта добрае, — тлумачыць Вольга, і гэта яна кажа ўжо як псіхолаг. — Тое добрае заўсёды ёсць, трэба толькі вучыцца заўважаць яго — гэта вельмі важна. Можна глядзець любімыя фільмы або серыялы, чытаць тое, што вам падабаецца, займацца сваімі хобі. І вельмі важна захоўваць правільны рэжым дня — многія нават не уяўляюць, наколькі гэта ўплывае на наш настрой і самаадчуванне. А калі падступае паніка, яе можна зняць элементамі дыхальнымі практыкаваннямі. Самае

«ДОБРЫ ТЭЛЕФОН»

Нумар 201 — для званкоў з мабільнага тэлефона (бясплатны для абанентаў Life і А1).

Нумар 122 — для званкоў з хатняга тэлефона (бясплатны, тэлефанаванне можна з усёй краіны).

Ахвотныя далучыцца да валанцёраў, якія будуць працаваць на «Добрым тэлефоне», могуць звяртацца на нумары: +375 17 395-80-09, +375 17 395-50-15.

Званкі на «Добры тэлефон» цалкам бясплатныя.

простае — пацаць глыбока і павольна дыхаць. Гэта добра супакоівае.

Расказала Вольга і пра званок, які ёй, напэўна, больш за ўсё запомніўся. Тэлефановаў вельмі старонкі дзядуля, які быў моцна ўстрыможаны. Ён перажываў з-за таго, што да яго ўдзёму прыйшла работніца пошты і прынесла пенсію, і пры гэтым жанчына была без маскі і без пальчаткаў. Дзядуля вельмі моцна хваляваўся за здароўе сваё і сваёй жонкі. А яшчэ ён не ведаў, што яму рабіць. З аднаго боку, адразу папярэдзіў, што ён ніякі не стукач. А з другога, лічыў, што пакідаць гэты выпадак без увагі таксама нельга. Ну нельга прыходзіць да людзей у такім стальным узросце, як у яго, без сродкаў асабістай аховы! «Мы сшыліся на тым, што ён павінен усё ж патэлефанаванне па пошту і, нікога не называючы, расказаць пра гэты выпадак», — паведаміла Вольга...

— Увогуле званкоў на «Добры тэлефон» паступае шмат, — сказала нам напрыканцы каардынатар інфалініі 201, эксперт па сацыяльна-псіхалагічнай падтрымцы Ірына МЯЛІК. — У асноўным — ад людзей ад 60 і да 90 гадоў. З іх дзесьці 40 % складаюць мінчане, астатнія званкі паступаюць практычна з усіх рэгіёнаў краіны.

Святлана БУСЬКО.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

Колькасць інфіцыраваных каранавірусам паступова зніжаецца

Упершыню з канца красавіка лічба выяўленых за суткі выпадкаў COVID-19 меншая за 700.

На 16 чэрвеня ў Беларусі зарэгістравана 55 369 чалавек са стацыйным тэстам на COVID-19. З іх напіравіліся і выпісаны 31 273 пацыенты, 318 чалавек за час распаўсюджвання інфекцыі памерла. За гэты перыяд праведзена 760 549 тэстаў.

Прырост за суткі ўпершыню з канца красавіка меншы за 700 інфіцыраваных — 689. Да гэтага з 23 красавіка штодзень фіксавалася больш за семсот, васемсот і нават дзевяцьсот новых інфіцыраваных. З 11 чэрвеня колькасць новых выпадкаў за суткі не перавышала васьмісот — і вось нарэшце апусцілася ніжэй за семсот.

За апошнія суткі праведзены 10 632 тэсты, 853 пацыенты напіравіліся і выпісаны, шэсць чалавек выратаваны не ўдалося.

Алена КРАВЕЦ.

Лясгасы да летняга сезона

ўладкавалі больш за 200 месцаў адпачынку

Арганізацыі Мінлясгаса працягваюць выкананне комплексу мерапрыемстваў па наведанні парадку ў лясным фондзе. Так, за студзень — май сіламі лесагаспадарчых устаноў было прыбрана каля 5 тысяч кубічных метраў смецця, расчышчана 545 кіламетраў кварталных прасек, добраўпарадкавана звыш 200 месцаў масавага адпачынку насельніцтва да летняга сезона, паведаміла прэс-служба міністэрства.

Высечкі прамежкавага карыстання праведзены на плошчы звыш 15,5 тысяч гектараў, у тым ліку высечкі догляду лесу — на плошчы 7,8 тысяч гектараў. Ачыстка лесу ад захламлэнасці праведзена на плошчы звыш 12 тысяч гектараў, догляд лясных культур — на плошчы 1,4 тысяч гектараў.

У рамках выканання Комплексу мерапрыемстваў па наведанні парадку ў лясным фондзе было расчышчана таксама 74 кіламетры лесагаспадарчых дарог, праведзены мерапрыемствы па барацьбе з распаўсюджваннем баршчэўніка Сасноўскага (на агульнай плошчы звыш 400 гектараў).

Сумарная плошча зямель ляснога фонду ў Беларусі складае звыш 9,6 мільёна гектараў. 88 працэнтаў лясоў сёння знаходзіцца пад кіраваннем Міністэрства лясной гаспадаркі. Астатнія 12 працэнтаў размеркаваны паміж мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі, Кіраўніцтвам справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, НАН Беларусі, рознымі міністэрствамі.

«ПДР у талерцы»

Конкурс пад такой назвай аб'яўляе ў «Інстаграме» Дзяржаўнаінспекцыя Магілёўскага вобласці.

На працягу месцаў акаўнце @gai.mogilev будзе праводзіцца кулінарны марафон, у рамках якога ахвотныя змогуць даслаць фатаграфіі страў на тэматыку бяспэкі дарожнага руху. Будучы вітацця відэа працясу прыгатавання.

Як паведамляе аддзяленне па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС Магілёўскага аблвыканкама, для ўдзелу ў конкурсе неабходна прыгатаваць страву на тэму дарожнай бяспэкі. Гэта можа быць дэсерт, салата ці любая іншая нескладаная страва. Такім чынам весела і ў гульнявой форме можна паўтарыць Правілы дарожнага руху ўсёй сям'ёй, а гэта вельмі важна ў час канікул.

У ДАІ кажуць, вашыя кулінарныя шэдэўры ў прыгожых фатаграфіях. «Адзначайце» @gai.mogilev на сваіх фота або дасылайце іх да нас у дырэкт. Дзяліцеся тым, што ў вас атрымалася, і атрымаеце карысныя падарункі ад Дзяржаўнаінспекцыі», — прапануюць у «Інстаграме».

Знішчылі больш за гектар маку

Супрацоўнікі наркантэрролю Мядзельскага раёна выявілі поле маку без прыкмет культывацыі. Планацыя размяшчалася паблізу вёскі Шыкавічы на беразе возера Баторына. Каля 950 кілаграмаў забароненай расліны было скошана і знішчана.

Яна займала плошчу каля аднаго гектара. Праз гадзіну пасля звароту міліцыянераў на сельгаспрадпрыемства, за якім замацавана зямля, дзе рос мак, на месца прыехала спецыяльная тэхніка для пакосу і знішчэння.

Як паведамляе аддзяленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Мінскага аблвыканкама, супрацоўнікамі міліцыі штодня праводзіцца маніторынг на прадмет выяўлення месцаў росту наркатычных раслін і наступнага іх знішчэння. За пасевы або вырошчванне забароненых да працоўніц раслін ці грыбоў, якія змяшчаюць наркатычныя сродкі або псіхатропныя рэчывы, правапарушальніку пагражае штраф у памеры да 20 базавых велічынь.

З гэтай прычыны міліцыя папярэджвае: калі вы заўважылі на тэрыторыі свайго ўчастка пасевы маку або кананель, пазбаўцеся ад раслін, бо вырошчванне іх без мэты збыту караецца буйным штрафам, а за вырошчванне з мэтай збыту прадугледжана крымінальна адказнасць. Калі вам вядома пра незаконныя пасевы наркатычных раслін, паведаміце аб гэтым на тэлефон «102».

**КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ
об изменении собственного капитала
за 2019 год**

Форма 3

**КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ
о движении денежных средств
за 2019 год**

Форма 4

Наименование банка: ОАО «Банк БелВЭБ»
Юридический адрес ОАО «Банк БелВЭБ»:
Республика Беларусь, 220004, г. Минск, просп. Победителей, 29

**КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ
БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС
на 1 января 2020 г.**

Форма 1

Наименование статьи (в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2019 год	2018 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	5.1	42 432	68 381
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	5.2	158	334
4	Средства в Национальном банке	1103	5.3	657 482	466 250
5	Средства в банках	1104	5.4	157 554	217 825
6	Ценные бумаги	1105	5.5	608 058	737 935
7	Кредиты клиентам	1106	5.6	3 002 322	2 588 276
8	Производные финансовые активы	1107	5.7	985	—
9	Инвестиции в зависимые юридические лица	—	—	—	108
10	Инвестиции в совместно контролируемые юридические лица	—	—	—	—
11	Долгосрочные финансовые вложения	1108	5.8	850	790
12	Основные средства и нематериальные активы	1109	5.9	97 551	160 442
13	Доходные вложения в материальные активы	1110	5.10	12	—
14	Имущество, предназначенное для продажи	1111	5.11	880	936
15	Отложенные налоговые активы	1112	5.12	9	12
16	Деловая репутация	—	—	—	—
17	Прочие активы	1113	5.13	92 293	27 214
18	ИТОГО активы	11	—	4 660 586	4 269 213
19	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
20	Средства Национального банка	1201	5.14	21	22
21	Средства банков	1202	5.15	1 399 329	1 369 041
22	Средства клиентов	1203	5.16	2 560 896	2 204 980
23	Ценные бумаги банка	1204	5.17	46 919	102 989
24	Производные финансовые обязательства	1205	5.18	—	—
25	Отложенные налоговые обязательства	1206	—	124	65
26	Прочие обязательства	1207	5.19	68 109	49 626
27	ВСЕГО обязательства	120	—	4 075 623	3 726 723
28	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
29	Уставный фонд	1211	5.20	117 408	117 408
30	Эмиссионный доход	1212	—	—	—
31	Резервный фонд	1213	5.20	69 742	65 899
32	Фонд переоценки статей баланса	1214	5.20	19 623	53 305
33	Накопленная прибыль	1215	5.20	378 190	305 878
34	Всего собственный капитал, принадлежащий головной организации	—	—	584 963	542 490
35	Доля неконтролирующих акционеров	—	—	—	—
36	ВСЕГО собственный капитал	121	—	584 963	542 490
37	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	—	4 660 586	4 269 213

**КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ
о прибыли и убытках
за 2019 год**

Форма 2

Наименование статьи (в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2019 год	2018 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011	6.1	281 416	277 172
2	Процентные расходы	2012	6.1	135 272	125 860
3	Чистые процентные доходы	201	6.1	146 144	151 312
4	Комиссионные доходы	2021	6.2	107 428	96 659
5	Комиссионные расходы	2022	6.2	36 756	33 583
6	Чистые комиссионные доходы	202	6.2	70 672	63 076
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	6.3	247	175
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	6.4	233	367
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	6.5	17 594	17 232
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	6.6	3 081	(75)
11	Чистые отчисления в резервы	207	6.7	55 191	12 725
12	Прочие доходы	208	6.8	111 648	15 803
13	Операционные расходы	209	6.9	227 478	156 284
14	Прочие расходы	210	6.10	23 645	10 717
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	—	43 305	68 164
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	—	3 993	15 730
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	—	39 312	52 442
18	Доля в прибыли (убытке) зависимых юридических лиц	—	—	—	8
19	Доля в прибыли (убытке) совместно контролируемых юридических лиц	—	—	—	—
20	ИТОГО ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	—	—	39 312	52 442
21	Доля в прибыли (убытке), принадлежащая головной организации	—	—	39 312	52 442
22	Доля неконтролирующих акционеров в прибыли (убытке)	—	—	—	—
23	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях	—	—	—	—
24	Базовая прибыль на простую акцию	22	5.20	0,0033	0,0045
25	Разводненная прибыль на простую акцию	23	5.20	0,0033	0,0045

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ

**независимой Аудиторской организации ООО «Эрнст энд Янг»
по годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности
Открытого акционерного общества «Белвнешэкономбанк»,
его дочерних организаций и зависимых юридических лиц как банковского холдинга, подготовленной по итогам деятельности
за период с 1 января 2019 года по 31 декабря 2019 года**

Г-ну Матюшковскому Василию Станиславовичу
Председателю Правления ОАО «Банк БелВЭБ»
Акционерам, Наблюдательному совету, Аудиторскому комитету
и Правлению ОАО «Банк БелВЭБ»
Национальному банку Республики Беларусь

Аудиторское мнение

Мы провели аудит прилагаемой годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее – «годовая консолидированная финансовая отчетность») Открытого акционерного общества «Белвнешэкономбанк» (далее – «ОАО «Банк БелВЭБ» или «Банк»), его дочерних организаций и зависимых юридических лиц как банковского холдинга (далее – «Группа»), состоящей из: консолидированного бухгалтерского баланса по состоянию на 1 января 2020 года (Форма 1), консолидированного отчета о прибылях и убытках (Форма 2), консолидированного отчета об изменении собственного капитала (Форма 3), консолидированного отчета о движении денежных средств за 2019 год (Форма 4), примечаний к годовой консолидированной финансовой отчетности.

Указанная годовая консолидированная финансовая отчетность была подготовлена руководством Группы в соответствии с Законом Республики Беларусь «О бухгалтерском учете и отчетности», постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 12 декабря 2013 года № 729 «Об утверждении Инструкции об организации учета бухгалтерского учета и составлении бухгалтерской (финансовой) отчетности», постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 9 ноября 2011 года № 511 «Об утверждении Инструкции по составлению консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности банковских групп, банковских холдингов», постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 24 января 2007 года № 15 «Об установлении форм отчетности для головных организаций банковских групп, банковских холдингов и утверждения Инструкции о порядке осуществления надзора за банковской деятельностью на консолидированной основе» и другими нормативными правовыми актами Национального банка Республики Беларусь, регулирующими порядок ведения бухгалтерского учета и подготовки консолидированной финансовой отчетности для банков Республики Беларусь и действовавшими в отчетном периоде (далее – «законодательство Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности»).

Согласно критериям, определенным постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 9 ноября 2011 года № 511 «Об утверждении Инструкции по составлению консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности банковских групп, банковских холдингов», консолидированная финансовая отчетность Группы на 1 января 2020 года включает финансовую информацию Открытого акционерного общества «Белвнешэкономбанк», его дочерней организации Унитарного страхового предприятия «БелВЭБ Страхование».

По нашему мнению, прилагаемая годовая консолидированная финансовая отчетность достоверно, во всех существенных аспектах, отражает финансовое положение Группы по состоянию на 1 января 2020 года, финансовые результаты деятельности Группы и изменения ее финансового положения, в том числе движение денежных средств, за 2019 год в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности.

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности. Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита годовой консолидированной финансовой отчетности» настоящего заключения. Мы соблюдали принцип независимости по отношению к аудируемому лицу согласно требованиям законодательства и норм профессиональной этики. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита – это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для нашего аудита годовой консолидированной финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте аудита годовой консолидированной финансовой отчетности (финансовой) отчетности банковских групп, банковских холдингов», консолидированная финансовая отчетность Группы на 1 января 2020 года включает финансовую информацию Открытого акционерного общества «Белвнешэкономбанк», его дочерней организации Унитарного страхового предприятия «БелВЭБ Страхование».

По нашему мнению, прилагаемая годовая консолидированная финансовая отчетность достоверно, во всех существенных аспектах, отражает финансовое положение Группы по состоянию на 1 января 2020 года, финансовые результаты деятельности Группы и изменения ее финансового положения, в том числе движение денежных средств, за 2019 год в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности.

Форма 3

Наименование банка: ОАО «Банк БелВЭБ» (в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала							
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	собственный капитал, принадлежащий головной организации	доля неконтролирующих акционеров	всего собственный капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Раздел I. За год, предшествующий отчетному										
1	Остаток на 1 января 2018 г.	3011	117 408	—	60 713	269 691	80 388	528 200	—	528 200
1.1	В том числе: результат от изменений учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Изменения статей собственного капитала, в том числе:	3012	—	—	5 186	36 187	(27 083)	14 290	—	14 290
2.1	совокупный доход	30121	x	x	x	52 442	(23 351)	29 091	—	29 091
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	—	x	5 185	(5 185)	—	—	—	—
2.3	операции с учредителями (участниками): внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	30123	—	—	x	(10 931)	x	(10 931)	—	(10 931)
2.4	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(10 931)	x	(10 931)	—	(10 931)
2.5	операции с собственными выкупленными акциями	301233	—	x	x	x	x	—	—	—
2.6	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	—	—	1	614	(614)	1	—	1
2.7	прочие изменения	30126	—	—	—	(753)	(3 118)	(3 871)	—	(3 871)
2.8	приобретение дочернего юридического лица	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.9	Остаток на 1 января 2019 г.	3013	117 408	—	65 899	305 878	53 305	542 490	—	542 490
3	Изменения, произошедшие в количественном составе участников группы	—	—	—	—	—	—	(8)	—	(8)

Форма 3

Наименование статьи (в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2019 год	2018 год					
1	2	3	4	5	6					
4	Остаток на 1 января 2019 г.	3011	117 408	—	65 899	305 878	53 305	542 482	—	542 482
5	Изменения статей собственного капитала, в том числе:	3012	—	—	3 843	72 320	(33 682)	42 481	—	42 481
5.1	совокупный доход	30121	x	x	x	39 312	3 653	42 965	—	42 965
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	—	x	3 842	(3 842)	x	—	—	—
5.3	операции с учредителями (участниками): внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	30123	—	—	x	x	x	—	—	—
5.4	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	x	x	—	—	—
5.5	операции с собственными выкупленными акциями	301233	—	x	x	x	x	—	—	—
5.6	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	—	—	1	37 334	(37 335)	—	—	—
5.7	прочие изменения	30126	—	—	—	(484)	—	(484)	—	(484)
5.8	приобретение дочернего юридического лица	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.9	Остаток на 1 января 2020 г.	3013	117 408	—	69 742	378 190	19 623	584 963	—	584 963

**СВЕДЕНИЯ
о совокупном доходе
за 2019 год**

Форма 3

Наименование статьи (в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2019 год	2018 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	—	39 312	52 442
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	—	3 653	(23 351)
2.1	В том числе: переоценка основных средств, объектов незавершенного строительства и оборудования к установке	3012121	—	250	(23 351)
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122	—	—	—
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123	—	3 403	—
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124	—	—	—
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125	—	—	—
3	Доля в совокупном доходе, принадлежащая головной организации	—	—	42 965	29 091
4	Доля неконтролирующих акционеров в совокупном доходе	—	—	—	—
5	ИТОГО совокупный доход	30121	7	42 965	29 091

Приложение к консолидированному отчету об изменении собственного капитала

Форма 4

Наименование статьи (в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2019 год	2018 год
1	2	3	4	5	6
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
1	Полученные процентные доходы	70100	—	292 833	297 513
2	Уплаченные процентные расходы	70101	—	(134 802)	(128 752)
3	Полученные комиссионные доходы	70102	—	105 867	96 423
4	Уплаченные комиссионные расходы	70103	—	(35 946)	(33 188)
5	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104	—	389	200
6	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	—	233	353
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	—	25 937	3 369
8	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	—	6 161	(150)
9	Прочие полученные доходы	70108	—	102 051	28 763
10	Прочие уплаченные расходы	70109	—	(148 852)	(136 994)
11	Уплаченный налог на прибыль	70110	—	(6 322)	(25 240)
12	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах – итого	701	—	207 549	102 297
13	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	—	(4 786)	(2 775)
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	—	(62 706)	62 756
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	—	99 926	(112 643)
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	—	(543 633)	(101 208)
17	Чистое снижение (прирост) денежных				

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 287-18-36.

Сёння ў Беларусі ёсць амаль усе сучасныя матэрыялы, якія выкарыстоўваюцца ў свеце для лячэння і пратэзавання зубоў. А беларускія стоматалагі асвоілі новыя метады і абсталяванне. Застаецца перасіліць свой страх (часам беспадстаўны, бо нават выдаліць зуб сёння можна зусім без болю) і звярнуцца да ўрача. Як сёння робяць разрэзы з дапамогай лазерных апаратаў ды ультрагукавых нажоў, як умацоўваюць дзясну ствалавымі клеткамі? Чым небяспечныя хваробы перыядонту, чаму яго трэба трэніраваць? Чаму нават простая эстэтычная працэдура робіць толькі пад наглядом доктара? Пра гэта і іншае нам раскажаў галоўны пазаштатны стоматалаг Міністэрства аховы здароўя, галоўны ўрач Рэспубліканскай клінічнай стоматалагічнай паліклінікі Андрэй МАЦВЕЕЎ.

БЕЗ БОЛЮ І ПАПРОКУ

Як сучасныя тэхналогіі дапамагаюць пазбавіцца ад зубных праблем

і выклікае менш ускладненняў у пацыента. Сучасныя тэхналогіі зрабілі бязбольнымі нават такія працэдуры, як выдаленне зубоў. Сёння гэта робіцца з дапамогай ультрагуку. — Ультрагукавыя нажы дазваляюць рэзаць як мяккія, так і цвёрдыя тканкі. Асабліва актуальнае такое абсталяванне пры выдаленні восьміх зубоў: гэта складаная працэдура і для ўрача, і для пацыента, бо часта гэтыя зубы рудыментарныя, са скрыўленымі каранямі, іх выдаленне можа быць траўматычным. Дзякуючы ультрагукаваму хірургічнаму нажы ў пацыентаў значна менш ускладненняў, раны зажываюць хутчэй, ды і хірургу лягчэй працаваць, — расказвае Андрэй Мацвееў.

прадухіляе далейшае развіццё хваробы. У некаторых выпадках магчыма нават аднавіць касцявую тканку, але гэта дастаткова марудны працэс. Нядаўна ў нас была пацыентка з Гомеля — маладая жанчына, якая прайшла курсы традыцыйнага лячэння, але вынікі не атрымала. Яна накіравалі на кафедру для лячэння ствалавымі клеткамі — мяркуючы, што хваробу ўдасца спыніць.

танка расце, шкілет мяняецца, па ўзросце яму робяць аперацыі. Цяпер неабходна завяршыць артадэнтаннае лячэнне з прымяненнем хірургічнага ўмяшання. Яму будзе разрэзана ніжняя сківіца і з дапамогай дыстракцыйных апаратаў выцягнута наперад, што надаць функцыянальнасць і эстэтычны выгляд. Такія ўмяшанні робяцца ў буйных клініках — Мінскай абласной бальніцы, 11-й

да аднаго-двух дзясяткаў у краіне. Дацэнты кафедры дзіцячай стоматалогіі займаюцца пратэзаваннем такіх пацыентаў: пачынаюць з 4-6 гадоў і выдуць іх да 18-20 гадоў. Спачатку вырабляюцца цалкам здымныя пратэзы, а калі заканчваецца фарміраванне тварагага шкілета, такому пацыенту праводзіць імплантацыю, каб на пастаяннай аснове замацаваць зубы.

Засцерагчы пацыентаў ад небяспекі

У пачатку красавіка Міністэрства аховы здароўя адпаведным загадам адмяніла аказанне планавай стоматалагічнай дапамогі, пакінуўшы толькі экстрэнную. А ў першай палове мая ўсе стоматалагічныя аддзяленні і паліклінікі краіны пазатпа аднавілі сваю дзейнасць. Цяпер зубы зноў можна адбеліваць, лячыць, выдаляць і ставіць імпланты.

— У красавіку мы не рэкамендавалі праводзіць планавыя лячэнні і пратэзаванне, каб засцерагчы ад небяспекі ў першую чаргу нашых пацыентаў, — каментуе Андрэй Мацвееў. — Цяпер пры належных мерах бяспекі, найперш масачным рэжыме, індывідуальнай ахове, можна праводзіць стоматалагічнае лячэнне.

На ўваходзе ва ўсіх стоматалагічных устаноў праводзіцца тэрмометрыя. Калі пацыент не мае скаргаў на рэспіраторныя сімптомы, то можна ісці на прыём да ўрача. Калі тэмпература павышаная — 37,2 — 37,5 градусаў, у пацыента высвятляюць яе прычыну.

— Ёсць два варыянты. Тэмпература можа быць звязана з вострым стоматалагічным захворваннем — перыостытам (папросту флюсам з характэрным апуханнем дзясны і моцным болем, — «Зв.»). Тут неабходная стоматалагічная дапамога. Пацыент праз асобны ўваход накіроўваецца ў хірургічны кабінет, і доктар у сродках аховы павышанага дзеяння — аднаразовы касцюм, маска, шчыток — аказвае стоматалагічную дапамогу, — расказвае Андрэй Мацвееў.

Дарэчы, такое размежаванне пацыентаў і забеспячэнне медыкаў усімі ахоўнымі сродкамі арганізавана ва ўсіх стоматалагічных аддзяленнях краіны. Калі ж аб'ектыўнай карціны вострага стоматалагічнага захворвання ў пацыента з павышанай тэмпературай няма, то яго накіроўваюць у тэрытарыяльную паліклініку па месцы жыхарства.

Пацыентам з каранавіруснай інфекцыяй пры неабходнасці таксама аказваецца стоматалагічная дапамога. Урач-стоматалаг уключаецца ў склад выязной брыгады і такім чынам наведвае пацыента, або хворага адвозіць у стацыянар, дзе ёсць стоматалагічны кабінет.

— Ва ўсіх рэгіёнах гэта арганізавана па-свойму, але ў любым выпадку пацыенты з COVID-19 атрымліваюць стоматалагічную дапамогу. Сістэма створана, і хворыя не аказваюцца за бортам, — падкрэслівае суразмоўца.

Ён адзначае, што многія і самі сёння стараюцца пазбягаць неабавязковых кантактаў, адкладваюць походы да ўрача да больш спрыяльных часоў, таму і аб'ём аказання стоматалагічнай дапамогі зменшыўся.

Лазер, ультрагук і ствалавыя клеткі

Сёння стоматалагі маюць самыя сучасныя тэхналогіі і абсталяванне, якіх няма было ўявіць сабе яшчэ некалькі дзесяцігоддзю і нават гадоў таму.

— Калі казаць аб параданталогіі, то гэта, напрыклад, прымяненне апарата Vector. Ён выкарыстоўваецца пры захворванні перыядон-

ту (запаленчыя хваробы тканак, якія акружаюць зуб, суправаджаюцца кровацывасцю і запаленнем дзясны. — «Зв.»). Гэтыя захворванні могуць прыводзіць да рэцэсіі дзясны і нават страты зубоў. Раней такім пацыентам прапанавалася ў асноўным хірургічнае лячэнне. Vector дазваляе аддзяліць карань зуба ад слізгэй, беражліва пазбавіцца ад бактэрыяў, цвёрдага і мяккага налёту, палепшыць кровазабеспячэнне. Таксама апарат выкарыстоўваецца для ультрагукавой паліроўкі і чысткі зубоў, — расказвае суразмоўца.

Цяпер у стоматалагі шырокае прымяненне атрымалі лазерныя тэхналогіі.

— Раней лазер імкнуліся выкарыстоўваць на цвёрдых тканках зуба, але гэты кірунак не атрымаў шырокага развіцця. Цяпер мы працуем гелій-неонавым лазерам (у нашай клініцы два такія апараты), які дазваляе правесці хірургічнае лячэнне, у прыватнасці, зрабіць менш траўматычны разрэз. Ці прыпычці слізгістую, каб зняць запаленне пры розных захворваннях. Выкарыстанне лазера спрыяе хутчэйшаму зажыццю і пры хірургічным лячэнні, так і пры запаленчых рэакцыях. Нават пры банальным герпесе пасля апраменьвання лазерам два-тры разы напалоў скарачаецца час лячэння, — тлумачыць стоматалаг.

Пры імплантацыі істотна аблягчае працу хірурга фізіядыспенсер. Ён прымяняецца пры ўстаноўцы імплантаў, аперацыйных ўмяшаннях. Напрыклад, пры фарміраванні ложка пад імплант апарат выкарыстоўваецца для ахалоджвання і асептыкі, што значна паскарае работу ўрача

Сёння выкарыстоўваецца ў стоматалагі нават лячэнне ствалавымі клеткамі. Навуковы праект кафедры артапедычнай стоматалагіі і артадэнталогіі з курсам дзіцячай стоматалагіі БелМАПА пад кіраўніцтвам Сяргея Рубніковіча і Інстытута біяфізікі і клетачнай інжынерыі НАН паказваў добрыя вынікі. Ствалавыя клеткі атрымліваюць з тлушчавай тканкі пацыента. А затым, змяшавшы з калагенавым гелем, уводзяць біяматэрыял у дзясну.

Тэхналогія прымяняецца пры рэзорцыі — разыходжанні і растарэнні — коснай тканкі. У такіх выпадках зубы страчваюць «падмурак», пачынаюць расхістацца, што ўрэшце прыводзіць да іх выпадзення. Хвароба перыядонту сёння маладзее, яна сустракаецца нават ў 15-16-гадовых падлеткаў. Гэта звязана як са спадчынасцю, так і з характарам нашага харчавання, рацыёнам і нагрузкамі, якія мы даём нашым зубам.

— Чаму лічыцца, што ў нашых прадзедаў зубы былі мацнейшыя? Бо яны ўжывалі шмат цвёрдай ежы. Сёння наш рацыён часта складаецца з мяккіх прадуктаў. У выніку перыядонт не атрымлівае нагрукі і не трэніруецца, — заўважае Андрэй Мацвееў. — Лячэнне мезенхімальнымі ствалавымі клеткамі прыпыняе рэзорцыю касцявой тканкі, здымае запаленне слізгэй, умацоўвае яе і

Андрэй Мацвееў кажа, што сёння няма праблем з даступнасцю стоматалагічнага лячэння нават у невялікіх населеных пунктах. А ў самых складаных выпадках пацыент можа быць накіраваны ў Мінск.

— Я некалі спецыяльна падлічваў: у нашай краіне самае вялікае «плячо» даезду да стоматалага складае каля 30-40 кіламетраў. Цягам сутак пры неабходнасці можна атрымаць дапамогу. Калі пацыенту не могуць дапамагчы на раённым узроўні, ён накіроўваецца на наступны — абласны. Калі і там складанасці — на рэспубліканскі, у нашу паліклініку. Літаральна ўчора ў нас быў заплыт з Гомельскай вобласці. Пацыент, а на сёння ён студэнт універсітэта, лечыцца з чатырох гадоў. Касцявая

Адбеліваць зубы — толькі ў медустановах

Касметалагічныя паслугі застаюцца запатрабаванымі, хоць і такіх пацыентаў стала цюпер крыху менш. Па-ранейшаму адна з самых папулярных працэдур — адбелванне зубоў. Андрэй Мацвееў папярэджае, што яно не такое бяспечнае, як можа здавацца, і заклікае рабіць яе толькі ў спецыяльнай установе.

— Адбелванне зубоў абумоўлена модай: дваццаць гадоў таму ніхто не казаў, што трэба мець белыя зубы, — усе хацелі мець здаровыя зубы. Калі пацыент ідзе на адбелванне ў структуры, якія не маюць ліцэнзій на медыцынскую дзейнасць, у такіх выпадках ён бярэ адказнасць на сябе. Нягледзячы на тое, што ў сучасных матэрыялах могуць адсутнічаць кіслоты і некаторыя іншыя шкодныя рэчывы, усё роўна яны ўплываюць на эмаль зуба. Калі ў вас прыродны колер эмалі А3 ці А2,5, то змяніць яе на два тоны і зрабіць белаў, як архуш паперы, проста так не атрымаецца. Трэба штосьці адтуль прыбраць і штосьці дадаць. Эмаль, нягледзячы на дастатковую цвёрдасць, не вытрымлівае ўздзеяння агрэсіўных рэпрацэнтаў. Яна робіцца порыстая, у яе трапляюць харчовыя фарбавальнікі, і адбелванне становіцца працэдурай, на якую пацыент «падсаджваецца». Акрамя таго, змяненне структуры эмалі вядзе да развіцця карыесу, які, адпаведна, запускае пупыліт і парадантыт. Таму адбелванне можна рабіць толькі ў медыцынскіх устаноўках пад кантролем доктара.

— У нас, на жаль, сустракаюцца пацыенты з такім захворваннем, як першасная поўная адэнтэя. Гэта маленькія дзеці, якія нараджаюцца без зубных зачаткаў. Іх няшмат —

На ўсё воля божая

Знаёмай (у яе цукровы дыябет і хворое сэрца) на вуліцы выходзіць толькі вечарам, ні з кім не спыняецца, каб пагаварыць, у магазін — калі ўсе на рабоце, толькі ў пальчатках і масцы. Дзеці не едуць, сябрам таксама забараніла...

Ад адзіноты голае як з-пад зямлі. ...Вось з такіх карцінак наша жыццё. Розныя людзі, розныя адносіны да бяды: нехта ўпзунены, што яго пранясе, нехта з усіх сіл асцерагаецца. Але жыць у пастаянным страху — таксама не вайсць. Ён стамляе, забірае здароўе. Перад вачыма — прыклад з жыцця маёй мамы. Яе муж — нашага бацьку — забралі на фронт, а яна цяжарная, моцна захварэла: тыф тады касіў як касою. Старыя мужчыны (маладыя пайшлі ваяваць) не паспівалі збіваць труны — столькі было памерлых. І дошак на гэта не мелі — не тое што габляваных, нават роўна абрэзаных. Труны збівалі так-сяк, быццам скрыні...

Мама вядала гэта і, захаваўшы, вельмі баялася, што дамавіна ёй дастанецца з дзіркамі — зямля праз іх будзе сыпацца на твар. Хварэла яна цяжка, кожны дзень, як расказвала, тэмпература — за 40 і пры гэтым у пазуны гадзіны (іх было па некалькі — раніцай і вечарам) пачынала ляпаць зубамі ад холаду, а потым — трэсіся ўсім целам...

На дактароў не спадзявалася, бо іх — адзінакі, а хворых — у кожнай хаце. Да таго ж вайна — аніякіх лекаў і ніякай амаль што ежы. «Тады каб скрылік сала, то, здаецца, і ажыла б, — усміналася мама. — А ў нас за шчасце бульбіна». І пры гэтым не было пытання да Бога «за што?»... Як і думаю, што выжыве: у перапынках паміж прыступамі хваробы мама проста малілася, каб... труна аказалася без дзірак. На шчасце, яна не спатрэбілася: на 21-ы дзень хваробы высокая тэмпература нарэшце спаля, чарговы прыступ шэхлі (так у нас называлі тыф) не пачаўся. І зноў мама шчыра малілася, ужо дзякуючы Богу за літасць, а потым — за выздараўленне...

Пасля хваробы яна нанову вычулася хадыць, у яе павылазілі валасы і аблезла скура... Але дзіця нарадзілася здаровае, калі не лічыць рахіт і проста... неўтаймоўныя апетыты.

Сыну (нашаму брату) цяпер 75, ён нарадзіўся вясной 1945-га. Мама з бацькам-франтавіком у годзе і любові пражылі больш за 50 гадоў, выгадалі разам дзевяць дзяцей. І для нас гэта відарочны прыклад: воля божая — каму жыць, а каму паміраць (мамы не стала ў 90).

...Не кажу, што не трэба асцерагацца, не. Але больш, на мой погляд, варта думаць аб тым, каб жыць чалавекам.

Валянціна Бобрый, г. Івацэвічы.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Весткі з месцаў

У Радашковічах, у касцёле Найсвяцейшай Тройцы, ідуць работы па аднаўленні аргана. Растаўрацый інструмента займаецца майстар Маскоўскай філармоніі Дзмітрый Лотаў, які раней вярнуў да жыцця арган у недалёкім ад нас мястэчку Краснае.

«Убачыўшы гэты інструмент упершыню, я прыйшоў у жах, — кажа ён. — Гэта была проста куча дэталю... Толькі потым, добра прыгледзеўшыся, я зразумеў, што з іх можна нешта зрабіць».

На сённяшні дзень устаноўлены апошняя вядла (скрыня, на якой стаяць трубы) і 10 рэгістраў (усяго іх каля 20). Зараз трэба падключыць трактур, рабіць новы праспект... Гэта вельмі маштабная задача. Але ж, трэба меркаваць, уздычная, бо, па словах май-

ВОЧЫ БАЯЦЦА...

Алеся Давідовіч, г. п. Радашковічы, Маладзечанскі раён.

Перажытае — незабытае

Дуб-выратавальнік

...Гэта аблава ў 1944-м была, здаецца, апошняя. І вясцоўцаў пра яе ніхто, на жаль, не папярэдзіў, таму людзі засталіся дома — хто ў хатах, хто ў зямлянках... А гітлераўцы між тым ужо гойсалі па вёсцы, выганялі ўсіх на вуліцы. Натопіў рос і пад канвоем ішоў да царквы.

Там па камандзе перакладчыка з яго ўтварылася падабенства шарэнгі. Паўз яе, памалу, ішлі некалькі немцаў — адбіралі на нешта асобных дзяцей і дарослых, «выцягвалі» з натоўпу... Малады пры гэтым плакалі, рваліся назад, але немцы трымалі іх вельмі моцна.

Мой брат Васіль, якому ішоў толькі восьмы год, ростам быў зусім невялічкі, але ж досыць кемлівы, яго шмат чаму навучыла вайна. Немец толькі памкнуўся, вось-вось гатоў быў схіпаць яго за кашулю, аднак Вася зрабіў крок назад і даўся наўцёкі...

Калі могілак, што раскінуліся вакол Кашэвіцкай царквы, раслі розныя кусты і дзядоўнік. Хлопчык сігнуў туды. Фашыст кінуўся напярэймы, аднак, убачыўшы, што разганяцца не можа, стаў страляць. Вася ж якраз дабег да старога дуба, нырнуў у дупло і праз пару хвілін пачуў, як за некалькі крокаў прабег немцы.

У пошуках малага ён потым доўга шнараў па могілках, моцна лаўся, зазіраў у густыя кусты

арэшніку, страчыў з аўтамата па царкве, але хлопчыка так і не знайшоў. Вася стаяў у дупле, аж пакуль цягнік не адправіўся ў Германію. Ногі ў хлопчыка зацяклі, цела стала нібы чужое... Насілі ён вылез са схованкі і дамоў, у зямлянку, тады не пайшоў — накіраваўся ў вёску Яўсеевічы да бабулі Веры.

...Кожны раз, калі бываю ў Кашэвічах, абавязкова наведваю царкву, якая без адзінага цвіка была пабудавана ў 1642 годзе, і абавязкова — свой дуб.

Колькі яму гадоў, сказаць цяжка. Дзед расказваў, што ў трыццаці гадах мінулага стагоддзя яго моцна пашчапаў пярун. Значыць, ужо быў высокі?

А царкву ў пачатку вайны фашысты ператварылі ў астрог для палонных чырвонаарміяцаў. Тады ж планавалі зрэзаць дрэва, але нешта не атрымалася: дуб застаўся стаяць.

Што цікава, дупло ў ім з часам змянілася: і цяпер, калі глядзец на яго здалёк, можна убачыць выяву Божай маці. І таму кожны вернік, які ідзе ў царкву, абавязкова спыняецца каля дрэва.

Апошнія гады дуб прыцягвае да сябе паломнікаў. Нават з краін-суседкаў — з Расіі, з Украіны — людзі прыязджаюць не толькі паглядзець на гэты цуд прыроды, але і памаліцца, атрымаць дапамогу. Найперш — у лячэнні хвароб.

Уладзімір Пугач, аг. Навасёлкі, Петрыкаўскі раён.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Свой погляд

На ўсё воля божая

...Трэба захоўваць дыстанцыю, насіць маску, не абдымацца... Трэба — каранавірус. Але адчыняць дзверы, да цябе з радасным «баба!» бяжыць унучка, і... Пакуль мышеш рукі (не дай бог што — сам сабе не даруеш), яна ўжо горка плача. Няхай лепш цяпер?

Суседка жаліцца — дачка хоча прыехаць дадому, даўно не была, сумуе. Пытаецца, што ёй сказаць: «Прыязджай, бо я таксама сумую», ці «Не прыязджай, бо раптам...»?

Я не ведаю. Альбо іду па вуліцы, спяшаюся, нехта са знаёмых спыняецца, каб падвесці. На аўтамаце сяджу ў машыну, з сумкі дастаю маску: не столькі для сваёй абароны — каб не нашкодзіць чалавеку, які зрабіў дабро... (Хоць на добры толк мне б, відаць, лепш не садзіцца ў машыну. А яму? Не спыняцца?)

...У паліклініцы просяць трымаць дыстанцыю. Адступаю колкі крок назад, назіраю за жанчынай. Яна рукою трэ нос пад маской, потым сцягвае яе пад падбароддзе, зноў нацягвае. Гэта міжволі? Ці маска ёй так — для галачкі?

А «на гарызонце» між тым яшчэ адзін аб'ект для назірання: мужчына без маскі, яго просяць купіць — грошай з сабою таксама няма... Але пры гэтым — «Мне вельмі дрэнна... Дайце талон да доктара».

Нехта чарговы раз перад выбарам: адправіць па маску ці усё ж?..

...Іду дадому. Насустрач маці з дзіцем і цэлай «аблачнай» паветраны шароў — відаць, на свята? У некага дзень народзінаў.

«Якія безгалоўныя», — думаю пра іх... А з іншага боку — ці можа адзінота стаць святам, тым больш для дзяцей?

...У вагон электрычкі заходзіць жанчына і тут жа бярэцца за... дэзынфекцыю: нечым пыркае на свае рукі ў пальчатках, на тэлефон, апрацоўвае сумку, сядзенне.

Мужчына побач пачынае кашляць (алергія, відаць?). Жанчына ў крыўду: маўляў, ездзяць тут... Калі кашляеш, — дык дома сядзі.

У яго больш рацыі? Ці чалавек чалавеку ўжо не брат, а вораг?

...Да сваякоў са сталіцы прыязджалі дзеці, нунк рваўся ў гошці да стрыечнікаў. Дзед з бабуйай не пусцілі, і самі пасля ад'езду гасцей на два тыдні заселі ў ізаляцыю.

Баязлівая ці проста адказная? ...Па тэлефоне размова. У пляменніца памёр аднакласнік. Перанёс аперацыю (анкалогія), упэўнена ішоў на прапраўку, але гэты вірус...

Пахаванне больш далёка радня і знаёмых глядзелі ў запісе, плакалі паасобку, бо не стала дабраўнага хлопца, бацькі траіх дзяцей. Вось ён, сапраўды твар хваробы. Як яго не баяцца?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Міхаілу Ціхановічу з вёскі Дубаўляны Мінскага раёна, калі пачалася вайна, ішоў дваццаць першы год, і ён спраўна нёс армейскую службу. Трывожная вестка напаткала салдата на баявым, як кажуць, пасту. Ад званка да званка — ад ранішняй трылогі 22 чэрвеня 1941 года да пераможнага мая 1945-га, — куды б ні вяла франтавая дарога, баец заставаўся верны баявой прысязе, трывала выносіў усе клопаты і нягоды, годна нёс званне чырвонаармейца.

— Вельмі часта сніцца вайна, мроіцца, што наступаюць немцы, яшчэ, — быццам паўзу па мінным полі, мацаю зямлю, нешта шукаю, — успамінаў Міхаіл Рыгоравіч Ціхановіч падчас нашай першай і апошняй сустрэчы.

У 1989 годзе, паездзіўшы па гарадах і вёсках краіны, я нарэшце сустрэўся і з адзіным сталічным кавалерам. Міхаіл Рыгоравіч здаўся мне надзіва спакойным і ўважлівым апавядальнікам, паважліва і цярпліва паставіўся да фотасесіі, разуменне, што фатаграфія — мая работа і захапленне. Сустрэча з ветэранам для мяне была быццам узнагарода. А пра ўласныя баявыя ўзнагароды франтавіц сказаў: «Мяне пачалі ўзнагароджваць толькі пасля Курскай дугі, а перад гэтым была абарона Адэсы і Севастопалю, дзе мяне моцна паранілі. Але я застаўся жыць — і гэта таксама была ўзнагарода!»

За вайну пехацінца параніла ажно пяць разоў. У байца на фронце была цяжкая работа — забяспечваць праходы на мінных палях і хадзіць у разведку.

— Людзі гінулі ў асноўным ад мін, асабліва — неабстраляная моладзь, — дзяліўся сваім горкім досведам былы салдат. — Пасля ранення са шпіталю адпраўлялі ў тыл у запасныя часці, але там было невыносна — кепска кармілі, шмат ганялі і муштравалі, таму яшчэ хворыя салдаты прасіліся на фронт — там было крыху лепей.

Міхаіл Ціхановіч быў на вайне не адзін — яго браты Канстанцін і Мікалай таксама ваявалі, а бацька змагаўся ў партызанах. Лістоў з вайны дадому наш герой не пісаў, бо Беларусь была акупіравана. Затое ў яго быў свой асабісты, падпісаны ўласнай рукою, пасямротны медальён, які, на шчасце, яму не спатрэбіўся.

З Раманам Кротаўм, жыхаром Пружан, я сустрэўся ў сяродзіне кастрычніка 1988 года ўсё з той жа мэтай — зрабіць партрэт слаўнага абаронца. А разам з тым і паслухаць так званыя «нестатутныя» эпізоды франтавога жыцця. Аднак ні паразмаўляць з кавалерам ордэна, ні зрабіць партрэтную фотасесію мне так і не ўдалося. Аказалася, што Раман Цімафеевіч не любіць здымацца, а з узнагародамі — тым больш. На гэты конт у яго была свая пазіцыя, нават ордэнскіх калодак ён не меў. Мне заставалася здвольвацца адным: здымаць ветэрана як ёсць — перад домам, у звычайнай адзежы.

— Як бачыце, так і здымайце, — паўтараў Раман Цімафеевіч. Я не хачу быць падобным на тых, хто носіць узнагароды напаказ, дзе трэба і не трэба.

Шоў трэці год перабудовы, грамадства нагадвала парашаны пчаліны вулей. Ветэраны вайны першымі адчулі, што

іх забываюць, не ацэньваюць як раней. Такія крыўды чуў я ўжо ад саміх кавалераў. Памятаю такі эпізод і ў размове з інвалідам вайны, поўным кавалерам ордэна Славы Афанасіем Клячко, і з Сяргеем Сотнікавым, пра якіх мы пісалі ў ранейшых нумарах «Звязды». Зразумела было, чаму не ўсе ветэраны ўспрынялі перамены і тыя павевы, якія несла перабудова. Сваіх крыўдаў не хаваў і Раман Кротаў: «Мы ішлі абараняць Радзіму па поклічы сэрца, не шкадавалі жыцця, пралівалі кроў, а сёння?»

Жыхар Рагачоўшчыны Раман Цімафеевіч Кротаў, калі пачалася вайна, стаў народным мсціўцам, а потым ваяваў у дзеючай арміі. На жаль, пасля той сустрэчы мне больш не давялося пабачыцца з легендарным салдатам. Ён застаўся ў памяці і на фота сціплым прастым чалавекам, якім і быў на самай справе.

Анатоль КЛЯШЧУК.

Міхаіл ЦІХАНОВІЧ

Старшы сяржант Міхаіл Ціхановіч паходзіў з-пад Мінска. У сталіцы жыў родны дзядзька, да якога і перабраўся Міхаіл. Пасля заканчэння сямігодкі юнак пайшоў у школу фабрычна-заводскага навучання, дзе асвоіў спецыяльнасць тынкоўшчыка. Некаторы час ён працаваў на будоўлях у Мінску, а пасля атрымаў павестку з райваенкамата. Было гэта ў кастрычніку 1940-га.

Хлопца накіравалі ў Адэскую ваенную акругу, дзе асвоіваў сапёрную справу. Пачатак вайны заспеў яго на тэрыторыі Малдовы. Ён прайшоў праз шмат франтоў — Паўднёвы, Заходні, Варонежскі, Цэнтральны і 1-ы Украінскі. Чатыры разы быў паранены. Удзельнічаў у абароне Адэсы, Севастопалю, у Курскай бітве і шматлікіх наступальных аперацыях. Дарэчы, менавіта пад Курскам ён здабыў першую баявую ўзнагароду — ордэн Чырвонай Зоркі. Група сапёраў пад камандаваннем Міхаіла Ціхановіча зрабіла некалькі праходаў у загародках праціўніка. Дзякуючы гэтаму пяхота змагла перайсці ў наступ...

Падчас баёў за вызваленне Жытоміра і Кіева яго ўзнагародзілі ордэнам Айчынай вайны I ступені. У складзе групы ён спачатку наводзіў наплаўную пераправу, а пасля забяспечваў яе бесперабойную работу. І гэта пад інтэнсіўнымі нямецкімі бамбардзіроўкамі! Падчас адной з атак варажыя бомба разарвалася непдалёк ад шчыльні, дзе хаваўся Міхаіл Ціхановіч разам са сваімі саслужыўцамі. Іх кантузіла і засыпала зямлёй, але ніводны не пакінуў поля бою. Спачатку адважнага сапёра прадставілі да ордэна Чырвонага Сцяга, што падтрымлівалі камандзір корпусу і камандзір дывізіі. Але ваенны савет арміі вырашыў крыху панізіць узнагароду.

А вось ордэны Славы былі ў Міхаіла Ціхановіча яшчэ наперадзе. Увесну 1944 года пачалася Праскуюраўска-Чарнавіцкая наступальная аперацыя. Баі ішлі на Заходняй Украіне. Аднак пасля вызвалення Цярнопалю ў красавіку 1944-га тэмп наступу саветскіх войскаў запаволіўся. Мінула два месяцы, а фронт усё яшчэ стаяў менш чым за 30 кіламетраў на поўнач ад гэтага абласнога цэнтру. І вось малады сяржант Ціхановіч атрымаў заданне — разам са сваім аддзяленнем зрабіць праход у мінным полі, каб па ім прайшлі разведчыкі. Варажыя траншэі знаходзіліся вельмі блізка, пастаянна ішлі абстрэлы, але... камандзір групы асабіста «зняў» некалькі дзясят-

каў мін. За гэта яго ўзнагародзілі ордэнам Славы III ступені.

А вось больш высокую ўзнагароду сапёр Ціхановіч атрымаў ужо па сукупнасці выкананых заданняў. У кастрычніку 1944-га 60-я армія заняла абарончыя пазіцыі на паўднёвым усходзе сучаснай Польшчы. Старшы сяржант Ціхановіч неаднаразова хадзіў у разведку, а ў ноч на 6 лістапада ён разам са сваёй групай зрабіў праход у загароджанні, каб прайшлі разведчыкі. Варажыя траншэі знаходзіліся вельмі блізка, пастаянна ішлі абстрэлы, але... камандзір групы асабіста «зняў» некалькі дзясят-

каў мін. За гэта яго ўзнагародзілі ордэнам Славы III ступені.

каў мін. За гэта яго ўзнагародзілі ордэнам Славы III ступені.

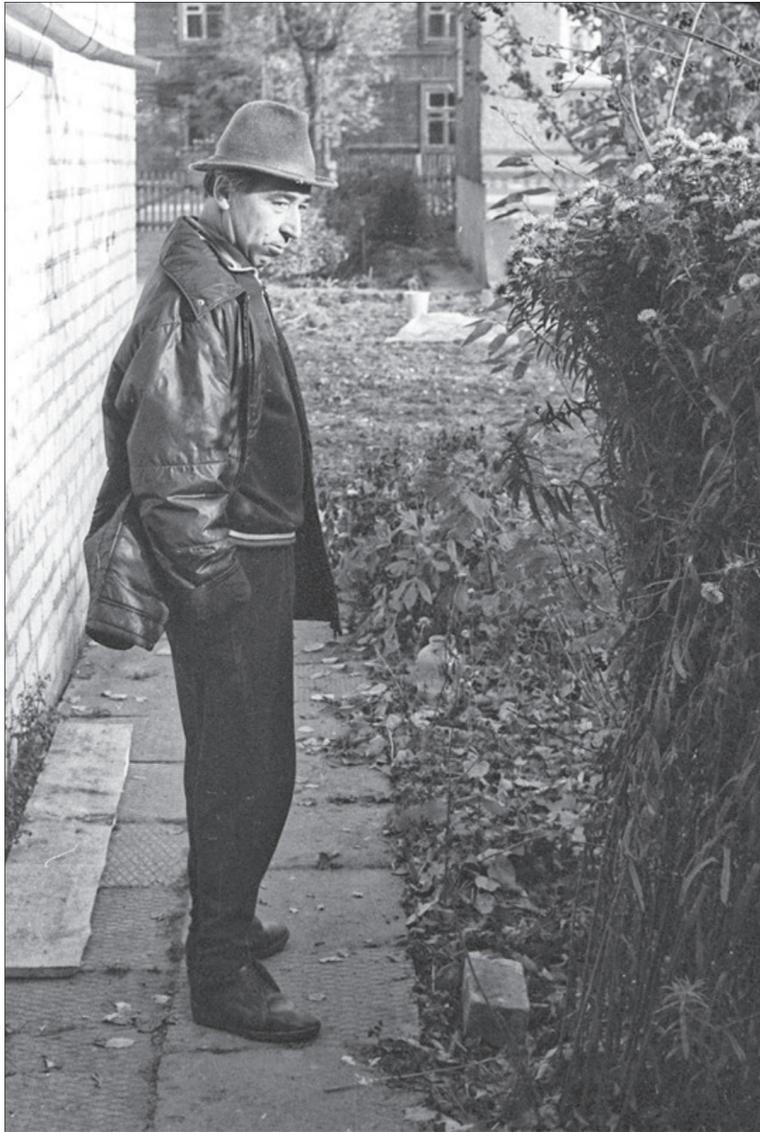
А вось больш высокую ўзнагароду сапёр Ціхановіч атрымаў ужо па сукупнасці выкананых заданняў. У кастрычніку 1944-га 60-я армія заняла абарончыя пазіцыі на паўднёвым усходзе сучаснай Польшчы. Старшы сяржант Ціхановіч неаднаразова хадзіў у разведку, а ў ноч на 6 лістапада ён разам са сваёй групай зрабіў праход у загароджанні, каб прайшлі разведчыкі. Варажыя траншэі знаходзіліся вельмі блізка, пастаянна ішлі абстрэлы, але... камандзір групы асабіста «зняў» некалькі дзясят-

каў мін. За гэта яго ўзнагародзілі ордэнам Славы III ступені.

каў мін. За гэта яго ўзнагародзілі ордэнам Славы III ступені.

А вось больш высокую ўзнагароду сапёр Ціхановіч атрымаў ужо па сукупнасці выкананых заданняў. У кастрычніку 1944-га 60-я армія заняла абарончыя пазіцыі на паўднёвым усходзе сучаснай Польшчы. Старшы сяржант Ціхановіч неаднаразова хадзіў у разведку, а ў ноч на 6 лістапада ён разам са сваёй групай зрабіў праход у загароджанні, каб прайшлі разведчыкі. Варажыя траншэі знаходзіліся вельмі блізка, пастаянна ішлі абстрэлы, але... камандзір групы асабіста «зняў» некалькі дзясят-

каў мін. За гэта яго ўзнагародзілі ордэнам Славы III ступені.

Раман КРОТАЎ

Герой наступнага апавядання мае незвычайную вайсковую біяграфію. Забягаючы наперад, скажам, што вайну Раман Кротаў скончыў, з'яўляючыся гвардыі казаком. Але казацтва мае, як правіла, паўднёвае паходжанне — згадаць тых жа данскіх, запарожскіх ці кубанскіх казакаў. Здавалася б, што агульнага з імі ў простага беларускага хлопца з глыбіні? Аднак пра ўсё па парадку.

Раман Кротаў нарадзіўся ў першы дзень 1923 года ў вёсцы Рэкта Рагачоўскага раёна ў звычайнай сялянскай сям'і, скончыў сямігодку, пайшоў працаваць. У 1941-м васьмнадцатігадовы юнак шчыраваў тэхнікам-метэаролагам на станцыі ў Клічаве. Калі пачалася вайна, вырашыў вярнуцца да бацькоў.

Але доўга пад акупацыяй Раман заставацца не хацеў і сышоў у ляс. Там ён далучыўся да 10-й Журавіцкай партызанскай брыгады Гомельскага злучэння, дзе хадзіў у разведку. Увосень 1943-га, калі былі вызвалены ад немцаў усходнія раёны Беларусі, брыгада злучылася з часцямі Чырвонай Арміі. Хлопец ваяваў на 1-м Беларускам, пасля на 1-м

Украінскім франтах. Ён працягваў ваяваць у разведку.

І вось 3 мая 1944 года група разведчыкаў атрымала заданне заняць адну з вышынь у Львоўскай вобласці. Чырвонаармеец Кротаў скарыстаў элемент раптоўнасці — нечакана падняўся ў варажыю траншэю, дзе трапіў агнём скасіў некалькі немцаў, Гітлераўская куля, на жаль, не абмінула і яго. Але раненне аказалася не цяжкім, і, пакуль не падаспелі стралкоўцы падраздзялення, гвардзеец не пакінуў траншэю. За праўленныя доблесць і мужнасць камандаван-

нем Кротаў атрымаў ордэн Славы III ступені, хоць пазнака пра тое, што ён ужо мае гэтую ўзнагароду, значылася ў дакументах. Памятка была выпраўлена толькі праз 25 гадоў пасля вайны, у 1970-м. Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР пераўзнагародзіў старшыню запаса.

Як склаўся яго лёс у мірны час? Раман Кротаў вярнуўся ў Беларусь і пайшоў вучыцца ў фінансавую справу. Працаваў спачатку падатковым інспектарам, пасля дайшоў да пасады загадчыка раённага фінансавога аддзела. У 1985-м удзельнічаў у Парадзе Перамогі. Доўгі час жыў у Пружанах, дзе і памёр у 1999 годзе ў сямнаццаці дзень 22 чэрвеня...

Валяр'ян ШКЛЕННИК, Анатоль КЛЯШЧУК (фота).

Праўда жыцця

СТОЛ З ГІСТОРЫЯЙ

У фондах Магілёўскага абласнога краязнаўчага музея імя Е. Раманава захоўваецца цікавы рарытэт — стол, інкруставаны фрагментамі каштоўных парод дрэва. Яго аўтар, Якаў Сцяпанавіч Арлоў, быў вядомым майстрам-чырвандрэўшчыкам, меў талент, як той казаў, ад Бога. Стол рабіў да вайны ў падарунак Сталіну і нават не падарваў, якую трагічную ролю адыграе гэты твор мастацтва для яго сям'і.

Нават французы былі ў захапленні

Да вайны шматдзятная сям'я Арловых, дзе выхоўвалася чацвёрта дзяцей, жыла ў вёсцы Нядашова Магілёўскага раёна. Гаспадар быў вядомы тым, што вырабляў самабытную прадукцыю: пано, рамкі, шкатулкі, сталы, куфэрыкі. Мазаічныя работы Якава Сцяпанавіча з розных парод дрэва экспанаваліся і адзначаліся ўзнагародамі на Сусветнай выстаўцы ў Парыжы ў 1937 годзе, на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве. Ён неаднаразова ўзнагароджваўся граматамі Вярхоўнага Савета БССР. Свае работы Арлоў рабіў на заказ партыйных органаў.

Двухтумбавы пісьмовы стол у падарунак Сталіну ён стаў майстраваць да 25-годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі. Выраб быў ін-

круставаны маленькімі, з палова запалкавага пачка, пласцінамі з каштоўных парод дрэва і нават меў сакрэт: адкрыць яго можна было толькі з дапамогай адной з цэнтральных скрынь. На стальніцы з эрбаты надпіс: «Вялікаму правадыру Іосіфу Сталіну ад беларускіх сялян». Вайна пачалася да таго, як майстар скончыў сваю работу...

Гітлеру не аддалі

Якава Арлова даўно ўжо няма ў жывых, з яго першай сям'і засталася адзіная дачка — Лілія Якаўлеўна Піскунова. Калі пачалася вайна, ёй было ўсяго дзевяць гадоў.

Акупанты, даведаўшыся пра ўнікальны стол, вырашылі адправіць яго ў падарунак Гітлеру. І загадалі майстру змяніць былы надпіс на новы — «Вялікаму фюрэру ад беларускага народа». Той не хацеў гэта рабіць, але немцы настойвалі. І тады знайшлі выйсце. Зімовай ноччу ў лютым 43-га партызаны ўзвода разведкі Івана Паржаўчонкі з 620-га партызанскага атрада імя Васіля Чапаева забралі стол і адвезлі яго на санках у партызанскі атрад. Разам з партызанамі сышоў і Арлоў. Па сям'ю Якава Сцяпанавіча партызаны паабяцалі вярнуцца праз пару дзён. Але не паспелі. Немцы даведаліся пра знікненне стол і забралі сям'ю ў закладнікі. Маці і дзяцей адвезлі ў турму ў Магілёў, паабяцалі адпусціць, калі вярнецца бацька сямейства.

Жахлівая цана

Лілія Піскунова ацалела толькі таму, што ёй пашчасціла збегчы з нямецкай турмы. Пасля вайны яна скончыла Магілёўскі педагагічны інстытут і 56 гадоў працавала настаўніцай матэматыкі. Кажуць час лечыць, але, як можна выкрасляць з памяці той жахлівай перыяд жыцця.

— Маці штодня выклікалі на допыты, з якіх яна вярталася са шматлікімі пабоямі, кашляла крывёю, — расказвае жанчына. — Малодшага браціка Валодзьку немец забіў на нашых вачах некалькімі ўдарамі бота па галаве. А маці, сястры і яшчэ аднаго брата расстралялі, бо так і не дакаліся бацькі са сталом для падарунка Гітлеру...

Шмат пакут ёй давялося перажыць пасля ўцёкаў з турмы. Збегчы даламагла родная цётка. Жанчына падкупіла паліцая і той вывеў дзяўчынку да яе. Цётка хуценька схавала Лілію на рукі і пабегла. Малую хавалі, яна жыла ў розных сваякоў у Магілёўскім раёне. Увесь час хаваўся пад падлогай, таму што была вялікая рызыка быць знойдзенай і расстралянай, разам са сваімі дабрадзямі.

Навіну пра збойства сям'і Якаў Арлоў успрыняў з цяжкім сэрцам, перажываў гэтую страту: вельмі дарагой цаной абышоўся майстру стол. Пасля вайны ён замяніў надпіс на ім на звычайны арнамент. А ў 1963 годзе, незадоўга да сваёй смерці, пе-

радаў стол у Магілёўскі абласны краязнаўчы музей. Сёння экспанат з трагічнай гісторыі знаходзіцца ў экспазіцыі, прысвечанай Вялікай Айчынай вайне.

— Некалькі гадоў таму да нас прыходзіла дачка майстра ад другога шлюбу і раскажала невядомую сямейную гісторыю, — гавораць загадчыца экспазіцыі іна-выставачнага аддзела музея Аляксандра БУРАКОВА. — Стол быў з сакрэтам, проста так яго не адкрыеш. І бацька гэтым карыстаўся, хаваў ад малой цукеркі.

Талент у спадчыну

Лілія Якаўлеўна прызнаецца, што яе ўвесь час цікавіла нешта новае, ёй падабалася вучыцца. Яна і шыла, і вышывала, займалася лазой, самастойна асвоіла тэхніку саломаліцення. На пенсію яна працягла час вяла гурток па рабоце з саломкай і льном у Семукаўскай школе, вучыла дзяцей вырабляць касцюмы з прыроднага матэрыялу. Педагог-арганізатар Семукаўскага ВПК «Дзіцячы сад-сярэдняй школы» Магілёўскага раёна Наталія АЗАРОНАК успамінае, з якім задавальненнем падлеткі спасцігалі азы гэтага мастацтва. А самым папулярным нумарам на канцэрце падчас сустрэчы выпускнікоў былі дэфіле ў саломяных касцюмах ад Ліліі Піскуновай. Пра іх дагэтуль памятаюць і ў Магілёве, яны

праводзілі ў абласным краязнаўчым музеі і Палацы піянераў (зараз гэта абласны цэнтр творчасці). Работы таленавітай настаўніцы нязменна займалі прызавыя месцы ў конкурсах рознага ўзросту. Калекцыя касцюмаў Ліліі Піскуновай цяпер захоўваецца ў абласным краязнаўчым музеі. Адна з работ майстрыцы ёсць нават у калекцыі Прэзідэнта Беларусі — была падаравана, калі ён наведваў Магілёўскі раён. Пра яе работы расіяне знялі невядомыя фільмы. Лілія Якаўлеўна расказвае, што

на «Дажынках» у Бабруйску яе касцюмамі вельмі зацікавіліся расійскія тэлевізійшчыкі. Сёння майстрыха працягвае займацца творчасцю, але ўжо не так актыўна. Разам з мужам Міхаілам Іларыёнавічам перабраліся на лецішча ў Магілёўскі раён і чакаюць, калі ўжо нарэшце скончыцца гэтая пандэмія. Яна не прывыкла сядзець без справы, а абмежаваны пераждкаюць вёсцы паўнавартаснае жыццё.

Налі ЗІГУЛЯ. Фота з абласнога краязнаўчага музея.

Извещение о проведении аукциона по передаче земельного участка в частную собственность

Table with columns: lot number, location, area, name, conditions, price. Includes details for a plot in Minsk region.

1. Аукцион состоится 24 июля 2020 года в 10.00 в малом зале заседаний Березинского районского по адресу: г. Березино, ул. Октябрьская, 18.

было подано ни одного заявления, или на аукцион явился один из участников, или ни один из участников не явился на аукцион. Не допускаются начало торгов и продажа предмета аукциона по начальной цене.

Дополнительную информацию можно получить по тел.: 8 (01715) 5-57-71, 5-56-39.

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении 07.07.2020 повторного открытого аукциона по продаже прессов

Лот №1: пресс пневматический LP-13/200x990, год выпуска 1997, макс. длина щита - 2620 мм, макс. ширина щита - 990 мм, инв. № 000366.

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении 28.07.2020 повторного открытого аукциона

Лот №1: изолированное помещение с инв. № 710/D-84708 - изолированное помещение № 2, площадью - 1556,5 кв. м, назначение: помещение, не относящееся к жилищному фонду, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Бобрюк, ул. Станционная, 5-2.

ЗАО «БЕЛРЕАЛИЗАЦИЯ» ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН

Table with columns: lot number, subject of trade, price. Lists multiple lots for sale.

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж

Table with columns: lot number, subject of trade, price. Lists multiple lots for sale.

РЕЗУЛЬТАТЫ ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Pay&Play» («Пэй энд Плэй»)

Table with columns: name, prize. Lists winners and their prizes for the Pay&Play game.

Организатор рекламной игры является ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», Республика Беларусь, 220034, г. Минск, ул. Краснозвездная, 186, 4-й этаж, УНП 190771520.

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов, Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», Юридический адрес: г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703.

ПЛЕЩЕНИЦКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

ЛОГОВСКОГО РАЙОНА МИНСКОЙ ОБЛАСТИ

20 июля 2020 года в 10.00 ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельного участка в частную собственность граждан Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноэтажного жилого дома

Table with columns: lot number, address, area, price. Lists lots for auction in Pleshchinsk.

БРЕСТСКИЙ ФИЛИАЛ РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» извещает о проведении повторного аукциона по продаже имущества ООО «Бетон Плюс»

Предмет аукциона - лот: капитальное строение с инвентарным номером 100С-81520 (назначение: сооружение неустановленного назначения; наименование: растворобетонный узел).

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with columns: lot number, object name, price. Lists lots for auction by Brest branch.

На атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь

КРЫНІЦА ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМ'ЯЦІ

Лаўрэата Прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» калекцыянера старых паштовак Уладзіміра ЛІХАДЗЕДАВА добра ведаюць чытачы многіх перыядычных выданняў нашай краіны.

І не толькі таму, што пра яго часта пішуць, не толькі таму, што журналісты і часопісы часта бяруць у яго інтэрв'ю. Уладзімір Аляксеевіч і сам з'яўляецца аўтарам многіх публікацый, літаральна кожная з якіх суправаджаецца рэпрадукцыямі старых паштовак, старых фотаздымкаў ці іншых ілюстрацый па розных тэмах. І ўсе гэтыя ілюстрацыйныя матэрыялы, усе гэтыя паштоўкі — з уласнай шматтысячнай калекцыі зборальніка гістарычных паштовак пра Беларусь і блізка да нашай Айчыны мясціны. Сваю шматгранную дзейнасць па гістарычнай адукацыі грамадства Уладзімір Ліхадзедава называе праектам «У пошуках страчанага».

Пад такой рубрыкай друкуюцца матэрыялы ў розных газетах і часопісах. З гэтай пазнакай у некалькіх выдавецтвах выходзіць серыя кніг, філакартных альбомаў. І выдана іх ужо недзе каля трыццаці. Лідарам тут, несумненна, з'яўляецца Выдавецкі дом «Звязда». З назвай «У пошуках страчанага» арганізавана пастаянна дзеючая на працягу 15 і болей гадоў экспазіцыя, вандроўныя выставы ў бібліятэках, музеях, школах, ВУНУ, прыватных галерэях, крамках, карцінных галерэях. А яшчэ ў Мінску было праведзена некалькі міжнародных канферэнцый, на якія з Масквы, Вільнюса, Санкт-Пецярбурга, Кіева, Адэсы, іншых гарадоў суседніх краін прывязалі калекцыянера, гісторыка, даследчыка філакарты.

Такіх кніжна-філакартных пачатак. Далей — болей... У 2008 годзе выйшлі альбомы «Мінск. Падарожжа ў часе», «Беларусь вачыма нямецкага салдата. 1915—1918», «Знічкі Айчыны», альбом, прысвечаны выявам, што з'яўляюцца з жыццём і творчасцю класіка польскай літаратуры, аўтара «Пана

Тадэвуша» і з'яўляюцца да тэмы мемарыялізацыі памяці аўтара «Пана Тадэвуша» і «Дзядоў», Уладзімір Ліхадзедава ўражае аўтарамі паштовак паштоўкі, якія расказваюць пра тую ці іншую мясціну ў розны час. І здаралася, што нейкая падборка старых паштовак выглядае ўнікальным гісторыка-краязнаўчым з'яўляецца — у якім выразна гаворыцца і пра ўсталяванне помніка, і пра яго дэмантаж пры пэўных грамадска-палітычных абставінах, і пра вяртанне праз дзесяцігоддзі. Да месяца будзе згадаць, што ў грамадскіх, асветніцкіх ініцыятывах Уладзіміра Аляксеевіча ёсць прыклады, калі ён праз краязнаўчы пошук выяўляў помнікі і пасля вяртання іх да жыцця. Яны звязаны геаграфічна з Міншчынай і з Берасцейскай вайной. Ажыццявіць гэты клопат дапамагалі Уладзіміру Ліхадзедаву і яго нераўнадушным папечнікам старыя паштоўкі, старыя фотаздымкі.

Але ж вернемся да філакартных альбомаў беларускага калекцыянера. Праз публікацыю рэпрадукцый у кнігах рулілі зборнікі гістарычнай памяці ўсмерна, шматбакова, досыць рэльефна раскрываюць Беларусь з мусульманскім светам, шырока адлюстроўваюць фінансавую-банкаўскую гісторыю і Беларусь, і ўвогуле Расійскай імперыі. А яшчэ з'явіліся на свет кнігі «Палігон», «Місія міласэрнасці», альбомы, звязаныя з імёнамі Юльяша Славацкага, Тадэвуша Касцюшкі, іншыя досыць грунтоўныя філакартныя выданні. Між іншым, кнігі выдаваліся на васьмі мовах: беларускай, рускай, англійскай, нямецкай, французскай, польскай, арабскай і турэцкай. Некалькі альбомы з унікальнай філакартнай бібліятэкі «У пошуках страчанага» ўжо даўно сталі бібліяграфічнай рэдкасцю. З кнігамі працягваюць у школах, у ВУНУ — найперш на гістарычных факультэтах. Уважліва разглядаючы старыя паштоўкі, можна ўявіць, якімі некалі былі нашы гарады, мястэчкі, якія вопратку насілі нашы прашчурны, якімі рамяствамі яны займаліся.

Шмат якіх здымкаў, выкарыстання на старых паштоўках (як, дарэчы, і самі, здавалася б, тыражныя паштоўкі), захаваліся ў адзінным экзэмпляры. А калі ёсць нават некалькі на адну тэму, то не заўсёды яны даступныя з архіваў і запісак музеяў. За філакартным кнігазборам Уладзіміра Ліхадзедава ўважліва сочаць ва ўсім свеце. Кірыл Сокал, пісьменнік, кандыдат геаграфічных навук, які працуе ў Маскоўскім дзяржаўным універсітэце імя М. В. Ламаносава, так выказаўся пра зробленае беларускім калекцыянерам: «Другой такой аўтарскай бібліятэкі не існуе не толькі ў Беларусі, але

і ў Расіі. А можа быць, нават і ў свеце... Выдавецкая дзейнасць калекцыянера уражае. Ведаю, што магутны штуршок дзеля падтрымкі Уладзіміра Аляксеевіча Ліхадзедава зрабіла беларуская дзяржава. І што самае важнае — і кнігі, і альбомы, і газетныя і часопісныя публікацыі ўтрымліваюць істотны тэкставы матэрыял. З такімі выданнямі можна смела ісці ў школу, у студэнцкія аўдыторыі. Паштоўка можа і павінна дапамагчы вывучаць гісторыю краіны».

Другі складнік гісторыка-асветніцкага праекта «У пошуках страчанага» — стварэнне выставак і музейных экспазіцый. І гэты кірунак работы краязнаўца, філакартыста проста не можа не ўражаваць. За мінулыя 15 гадоў у Беларусі і за яе межамі Уладзімір Ліхадзедава правёў каля 100 (!) аўтарскіх выставак арыгінальных фотаздымкаў і старых паштовак. Сапраўды, самімі выстаўкамі, стварэннем новых музейных экспазіцый калекцыянер спрыяў і спрыяе развіццю цікавасці да нашай краіны, да гісторыі, да турыстычнага патэнцыялу праз розныя адрасы Беларусі. Толькі ў Беларусі дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Уладзімір Аляксеевіч правёў больш за 20 выставак. Найболей значныя сродкі іх — «У пошуках страчанага» (было прадстаўлена 400 арыгінальных паштовак з відамі гарадоў і мястэчак Беларусі), «1812 год» (з нагоды 200-годдзя Айчыннай вайны), «Беларусь 1915—1918» (з нагоды 90-годдзя заканчэння Першай сусветнай вайны)... У 2014 годзе пры падтрымцы саюзаў Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі ў Маскве прайшла выстаўка «Імгненні Першай сусветнай вайны. Погляд на абодва бакі фронту».

Асобна ў праекце «У пошуках страчанага» вылучаецца тэма ўзнаўлення гісторыка-культурнай спадчыны. У 2014 годзе Уладзімір Ліхадзедава ўпершыню прадставіў экспазіцыю «Друкарскі двор». Адбылося гэта ў час правядзення Дня беларускага пісьменства ў Заслаўі. У экспазіцыі калекцыянера з'явіліся дзеючы друкарскі станок і абсталяванне для вытворчасці паперы па тэхналогіях XV—XVII стагоддзяў. З таго часу «Друкарскі двор» пачаў падарожнічаць па Беларусі і Расіі. Госці міжнародных кніжных выставак, фестываляў займелі магчымасць не проста статылізавацца «пад Скарыну» — у ролі «першадрукароў» адрэзаць старонкі старых кніг. З часам калекцыянер, філакартыст, пісьменнік ідзе далей і ўзнаўляе «Біблію Рускую», адрэзаўшы кнігу на паперы і па тэхналогіях XVI стагоддзя. Доктар гістарычных навук, вядомы скарыназнаўца Георгій Галенчанка на гэту падзею адгукнуўся так: «...варту разумець, што пры сённяшнім развіцці тэхнікі зрабіць факсімільнае ці рэпрэнтнае выданне не дужа і складана, у той час як узноўленая кніга — рэдкасць...»

...Усе здабыткі, усе абсягі, якія выводзяць праект «У пошуках страчанага» на шырокі асветніцкі прасцяг, і пералічыць цяжка. Уладзімір Ліхадзедава працуе як сапраўдны навукова-практычны цэнтр, як інстытут, дзе галоўныя пазіцыі ў высветленні гістарычнай памяці займае старыя паштоўка. Працэ даследчык, зборнік не адзін год. І ўжо самім прыкладам паслядоўна руліліся на гісторыка-краязнаўчай, калекцыянерскай вядомы Уладзімір Ліхадзедава ўражае, вучыць любіць нашу Радзіму — Беларусь і рабіць усё магчымае для яе росквіту.

Кастусь ЛАДУЦЬКА.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Крынічка ЧАМУ НЕ ЦВІТУЦЬ ПІВОНІ?

Раскошнае цвіценне півонь кожную вясну ўпрыгожвае сады вакол нашых двары і падворкі. Гэтыя кветкі непатрабавальныя і, правільна пасаджаныя, дзясцікі гадоў растуць на адным месцы. Аднак кветкавыды-пачаткоўцы нярэдка скардзяцца на тое, што півоні ў іх не зацвітаюць. Прычын для гэтага можа быць некалькі.

Няправільнае выбранне месца для пасадкі — залішне цяністае і вільготнае або паблізу буйных раслін (дрэў, кустоў). У такіх месцах півоні калі і цвітуць, то слаба.

Кіслая глеба (для півонь аптымальная кіслотнасць ґрунту 6,5). Травяністыя півоні не любяць торфу. Непажадана яго выкарыстанне нават у выгледзе мульчы, зімовага ўкрыцця, дадання ў пасадочную яму.

Занадта мелкая або занадта глыбокая пасадка — змяшчальныя пупышкі, размешчаныя каля пачатку сцёблаў, павінны знаходзіцца не глыбей чым за 3—5 см ад паверхні зямлі. Калі пупышкі заглыбленыя — півоні не зацвітаюць. Калі пупышкі амаль не прыкрытыя зямлёй — зімой яны могуць вымерзнуць, і кветак, зноў жа, не будзе.

Недакорм або перакорм угнаеннямі. Пры поўнай адсутнасці падкормак півоні цвітуць, але слаба. А вось лішак азотных угнаенняў дасць магутныя, высокія кусты з буйнымі лістамі, але без кветак! Азот патрэбен півоні толькі падчас бутанізацыі.

Недастатковы паліў у засушлівае надвор'е. Асабліва моцна півоні маюць патрэбу ў вільгаці ў перыяд бутанізацыі, прычым паліў ім трэба багаты: па 3-4 вядры вады на куст! Пры адсутнасці паліва вялікая частка бутонаў, якія ўжо завязаліся, засохне.

Моцная зрэзка сцёблаў з кветкамі і лісцем (для букетаў), а таксама **зачасная абрэзка лісця восенню**. Лісце забяспечвае харчаванне расліны; чым больш лісця на кусте півоні, тым больш закладваецца пупышак аднаўлення для парасткаў будучага года. На зіму ўсю надземную частку расліны зразаюць да ўзроўню зямлі, але рабіць гэта трэба толькі тады, як пасля першых замаразкаў сцёблі півонь палегнуць. Да гэтага моманту ідзе адток пажыўных рэчываў з лісця і сцёблаў у карані, і занадта ранняя абрэзка наносіць раслінам вялікую шкоду.

Пажадана не дапускаць ападання пясчэстай на лісце, бо пры гэтым на лісці адразу ж (у вільготнае надвор'е або ад расы) утвараюцца плямы шэрай гнілі — вельмі небяспечнай хваробы півонь. Калі кветкі страцілі дэкаратыўнасць — адцілі, — зрэжце іх гадоўкі да першага зялёнага лістка і прыбярэце з участка, каб не было гнілі.

Вельмі карысна перыядычна праводзіць прафілактычныя апыркванні півонь супраць шэрай

гнілі — двойчы да цвіцення (у перыяд масавага адрастання парасткаў і ў перыяд бутанізацыі) і двойчы пасля цвіцення — супраць плямлістасці. Апыркваць лепш хлораксісам медазі (40 г/10 л вады).

Частая і нясвоечасовая перасадкі. Перасадка півоні трэба ў жніўні. Перасаджаныя вясной не зацвітаюць у год перасадкі.

Старэнне кустоў з разбурэннем цэнтральнага караня. Куст распадаецца на некалькі слабых парасткаў, якія ўжо не зацвітаюць. Іх трэба выкапаць, падзяліць і пасадзіць — тады гады праз два яны падужаюць і зноў пацэаць цвіценнем.

Калі купілі дзясцінку півоні вясной, адразу ў ґрунт яе лепш не высаджваць! Пасадзіце ў гаршчок і ўкапайце яго на абраным месцы (не забывайце паліваць!). Іншкі півоня аслабне, не маючы магчымасці нармальнага атрымання пажыўных рэчываў і выкарыстоўваючы для гэтага запасы з уласнага карэнішча. У жніўні можна выняць расліну з гаршка і пасадзіць у зямлю па ўсім правілах, бо толькі пры восенняй пасадцы ў півонь з'яўляюцца дробныя ўсмоктвальныя карэньчыкі.

Каб атрымаць буйныя шапкі кветак, за час бутанізацыі два разы паліце іх водным растворам мачавыні (1:10).

Вельмі адказны перыяд жыцця півонь — месяц паўтара пасля цвіцення. У гэты час ідзе закладка і развіццё пупышак аднаўлення — тых, якія будуць цвісці на наступны год ці праз два гады. Для пышнага цвіцення півонь у будучым годзе патрэбны падкормкі калійнымі угнаеннямі (сульфат калію, калімагнезія і іншыя). Выдатна рэагуюць яны і на арганічныя падкормкі. З гэтай мэтай многія кветкавыды асцярэжа закупаюць неглыбока па перыметры куста бульбяныя шалупіны, размочаныя хлебныя скарынькі і іншыя здробныя харчовыя адкіды. Можна выкарыстаць і вадкае «зялёнае угнаенне» — настой пукастэля.

Калі кусты выраслі досыць вялікія, трэба паставіць падпоркі, а пасля таго як адцвітуць півоні, прыбраць іх.

Даты	Падзеі	Людзі
<p>17 ЧЭРВЕНЯ</p> <p>1890 год — нарадзіўся (горад Дуброўна) Фёдар Міхайлавіч Радута, ваенны дзеяч, генерал-маёр. Уздзельнік Грамадзянскай вайны 1918—1920 гадоў на Заходнім, Усходнім, Паўднёвым, Каўказскім франтах (начальнік штаба брыгады), савецка-фінляндскай вайны (1939—1940). У Вялікую Айчынную вайну — на Бранскім, Цэнтральным, 1-м Беларускам франтах. Уздзельнік Чарнігаўска-Прыпяцкай, Гомельска-Рэчыцкай, Калінінкіцка-Мазырскай, Рагачоўска-Жўбінскай аперацыяў.</p>	<p>1885 год — у Нью-Ёрку на борце французскага парахода Isere прыбыў дар французскага народа Злучаным Штатам — статуя Свободы.</p> <p>1920 год — нарадзіўся Франсуа Жакоб, французскі мікрабіёлаг і генетык, лаўрэат Нобелеўскай прэміі па фізіялогіі і медыцыне «за адкрыцці, якія датычацца генетычнага кантролю сінтэзу ферментаў і вірусаў». Член Французскай акадэміі, замежны член Нацыянальнай акадэміі навук ЗША і Лонданскага каралеўскага таварыства.</p> <p>1920 год — нарадзіўся Леанід Васілевіч Рашэтнікаў, расійскі паэт. Аўтар зборнікаў вершаў «Паходныя вогнішчы», «Шла рота з песняй», «Бэз і порах», кнігі апаўданаў і нарысаў «Мердыянны мужнасці» і іншых. Лаўрэат прэміі РСФСР імя Максіма Горкага.</p> <p>1925 год — прадстаўнікам 37 дзяржаў падпісаны на вайне ўдшульвіч, атрутных або іншых падобных газаў і бактэрыялагічных сродкаў.</p> <p>1950 год — чыкагскі хірург Рычард Лоўлер за 45 хвілін выканаў першую аперацыю па перасадцы ныркі чалавеку.</p> <p>1955 год — у Савецкім Саюзе здзейсніў выпрабавальны палёт першы ў свеце раэктны пасажырскі самалёт Ту-104.</p>	<p>ВЕРГІЛІЙ: «Сляпы выпадак мяняе ўсё».</p>

СЁННЯ

Месяц
Апошняя квадра 13 чэрвеня. Месяц у звор'і Цяльця.

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.37	21.44	17.07
Віцебск	4.18	21.43	17.25
Магілёў	4.27	21.35	17.08
Гомель	4.33	21.22	16.49
Гродна	4.54	21.58	17.04
Брэст	5.04	21.49	16.45

Імяніны
Пр. Засіма, Мяфодзія, Мітрафана, Севярына, К. Аліны, Ірмы, Лаўры, Адольфа, Альберта, Ігната, Рыгора.

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 749мм рт.ст. +18...+20°C	22 гадз.	01 гадз.
ГРОДНА 747мм рт.ст. +19...+21°C	19 гадз.	04 гадз.
МІНСК 740мм рт.ст. +18...+21°C	18 гадз.	10 гадз.
МАГІЛЕЎ 745мм рт.ст. +19...+21°C	16 гадз.	07 гадз.
БРЭСТ 745мм рт.ст. +18...+20°C	13 гадз.	10 гадз.
ГОМЕЛЬ 747мм рт.ст. +18...+20°C	16 гадз.	10 гадз.

Абазначэнні:
 ■ няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ■ невялікія геамагнітныя узрушэнні
 ■ слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА +23...+25°C	КІЕЎ +27...+29°C	РЫГА +26...+28°C
ВІЛЬНЮС +27...+28°C	МАСКВА +26...+28°C	С.ПЕЦЯРБУРГ +28...+30°C

УСМІХНЕМСЯ

Чым менш жанчына збіраецца на сябе надзець, тым болей часу ёй на гэта спатрэбіцца.

Ад жыцця лепш атрымаваць не «радасці купцы тэлеграммы», а шчодрасці вялікія пераводы.

Вяселле было ціхае — у рэстаране быў бясплатны Wi-Fi.

Аўтамабілі для бландзінак

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 ад 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Яўаўевіч.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ У МІНСКУ: прыёмная — 287 19 19 (тан./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі — 287 18 81.

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрававаныя ей лісьмы. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць асобныя рэкламадаўцы.

Газета адрываецца ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 1847.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
 16 чэрвеня 2020 года.